

MILIEURAMA

12

1983

?

Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen v.z.w.

**MILIEURAMA IS HET POPULAIR
MAANDBLAD VAN DE BOND BETER
LEEFMILIEU-VLAANDEREN.**

Redactie en administratie :
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel.
Tel. : 02/230.94.10.

**Jaarabonnement : 300 fr. te storten op
rekeningnummer 427-9082201-48 van
de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen.**

Steunabonnement : 500 fr.

Abonnement buitenland : 350 fr.

**Cultureel jongeren-paspoort, Plus-drie-
pas, Cultureel paspoort anders-valie-
den : 240 fr.**

Los nummer : 40 fr.

Hoofredakteur :
Dirk Van Melkebeke

Verantwoordelijke Uitgever :
Roeland Dirks

Medewerkers :
**Lieve Grauls, Bart Van Waelderen,
Martin Besieux, Linda Kiekens.**

Lay-out: Pieter Louies

Copyright :
**Overname van artikels wordt aanbevo-
len, mits schriftelijke toelating en bron-
vermelding.**

**KRINGLOOPPAPIER IS
MILIEUVRIENDELIJK**

Inhoud

EDITORIAAL	
Roeland Dirks	... 3

LEZERSBRIEVEN EN REAKTIES	... 4

De Straatmus	
pikt van zich af	
Dirk Van Melkebeke	... 8

Bellebeekgebied, sporen	
naar een nieuwe toekomst	
Walter Werquin	... 14

FLITSEN	... 14

Nog niet iedereen is wijs	
met de Waddenzee	
Karel Van der Zwiep	... 15

Het tropisch regenwoud :	
Niet alleen bomen en dieren,	
maar ook mensen in gevaar !	
Lieve Grauls	... 20

INSPRAAK	... 23

KORTE BERICHTEN	... 26

PUBLIKATIES	... 30

KALENDER	... 35

ILLUSTRATIES :

Frontpagina : Josette

p. 3 : G. Chevillier

p. 7 : J.L. Herrier

P. 8, 9 en 10 : De Straatmus

p. 11 : N.W. Visser

P. 17 en 19 : L.V.B.W.

p. 21 en 22 : R. Dirks

p. 24 : Jemi

p. 25 en 32 : KBS

p. 27 : Zoo A'pen

p. 29 : St. Laegkx

Deze publikatie is mogelijk met de steun van Jan Lenssens,
"Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs"

Editoriaal

De geplande chaos

Roeland Dirks

Het is zover ! Voortaan kan in Vlaanderen geen enkel monument of landschap meer worden beschermd door rangschikking. Zelfs lopende procedures vervallen ! Monumenten- en landschapszorg is daarmee mond-dood gemaakt.

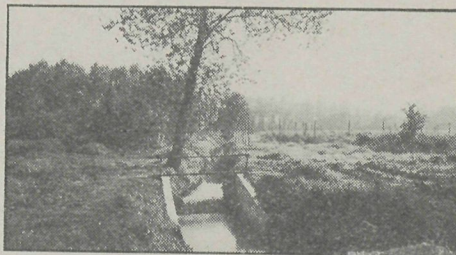
Deze zorgwekkende toestand is ontstaan op 27 oktober jongstleden door een éénparige beslissing van de Vlaamse Executieve. Hij heeft trouwens ook betrekking op stads- en dorpsgezichten. Het besluit blijft van kracht tot de bestaande reglementering inzake klassering fundamenteel zal herzien zijn. Daartoe zullen de bevoegde ministers gezamenlijk overleg plegen en een voorstel tot herziening voorleggen aan de Vlaamse Executieve. In dit verband zal de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten worden geraadpleegd !

Deze ontwikkeling is voor iedereen die het goed meent met monumenten-, natuur- en landschapsbescherming ver van hoopgevend, omdat het hele probleem op de lange baan dreigt te worden geschoven, terwijl intussen de aftakeling van ons erfgoed rustig kan doorgaan, bij gebrek aan overgangsmaatregelen. Bovendien wordt aan welgeteld één privé vereniging een soort van recht op advies verleend. Waarom worden bijvoorbeeld de milieuverenigingen buitenspel gezet ?

De hele operatie heeft meer weg van een handig politiek manuever, geïnspireerd door een kortzichtige vizie op het milieubeleid in het

algemeen en op de monumenten- en landschapszorg in het bijzonder.

Wat gaat er bijvoorbeeld gebeuren met de duinen nabij het Zwin, waarvoor een rangschikking wordt, of beter werd overwogen ? Dan toch een jachthaven ? Indien de mogelijkheid tot bescherming door rangschikking wegvalt, moet enkel het gewestplan nog worden gewijzigd. Voor de minister van ruimtelijke ordening wellicht een koud kunstje, vooral als de andere leden van de Vlaamse Executieve hem volgen als lakeien, met de vinger op de naaf van de broek.

Bij het ter perse gaan, vernemen we dat de Vlaamse Executieve haar beslissing van 27 oktober ten dele heeft herroepen en dat de klassering van landschappen in deze overgangsperiode toch mogelijk blijft, in afwachting van de nieuwe reglementering. Het komt er nu op aan om onverwijld de definitieve bescherming van de duinen nabij het Zwin en van alle bedreigde en nog niet gerangschikte duinen langs de Vlaamse kust af te dwingen. Pas dan is er reden tot juichen.

lezersbrieven en reakties

Asbest in het leefmilieu

Aanleiding tot deze lezersbrief : een schrijven van de nu voormalige Manufacture Belge d' Amiante et de Caoutchouc, dd. 30/9/82, betreffen- de een statutenwijziging :

"Gezien de campagne tegen de asbest, en de negatieve houding van de autoriteiten, pers, milieugroepering- en, enz., zijn wij reeds geruime tijd van mening dat het voor de toekomst van ons bedrijf aangewezen is om onze benaming te wijzigen.

Wij gaven de voorkeur aan "Keramab" omdat deze naam reeds in binnen- en buitenland gekend is als het pro- dukt dat door ons vervaardigd wordt, en een degelijk vervangprodukt is voor asbest...

P.S. Ons gamma van produkten blijft vanzelfsprekend ongewijzigd."

De reactie van een lezer :

Deze fabriek is sedert een groot aantal jaren een zware milieubelas- ting geweest. De bezwaren van di- verse zijden, de slappe houding van het beleid, enz. te herhalen, is hier niet de bedoeling.

Wel is de houding van de fabriek kenschetsend : er is een campagne tegen asbest en iedereen is wel "ne- gatief". Over de objektieve studies inzake asbest als kankerverwekker geen woord. Alhoewel de fabriek dit zonder gezichtsverlies had kunnen aanhalen : asbest werd inderdaad als grondstof in gebruik genomen op een ogenblik, dat niemand de kwalij- ke werking ervan kon vermoeden. De koopmanseerlijkheid (die bestaat !) had evenwel moeten zorgen dat ermee gestopt werd, toen bewezen werd hoe gevaarlijk dat spul wel is en der-

halve ethisch niet te verantwoorden. Temeer, daar er een "degelijk ver- vangprodukt" voor asbest bestaat. Niets daarvan ! Alles is de schuld van de milieugroeperingen. Naam ver- anderen en dan is het wel bekeken.

Uit een en ander blijkt dat de cir- kulaire klaar was om verzonden te worden vóór de Algemene Vergadering plaats had, maar dat tijdens de A.V. geopteerd werd aan de cirkulaire een P.S. aan toe te voegen. Deze P.S. doet bij mij twijfels oprijzen, omdat nergens duidelijk te lezen staat dat er vanaf nu geen asbest meer zal worden verwerkt. Ik ver- neem wel dat dit niet meer het ge- val zou zijn, maar omdat het niet met zoveel woorden wordt gezegd, blijft de deur op een kier staan voor het gebruik ervan.

Toch merkwaardig, die houding van "toch niet toegeven dat het spul gevaarlijk is". Het herstel van aan- tasting van milieuwaarden wordt dus met uiterst grote tegenstand afge- dwongen. Waarbij ervoor gezorgd wordt dat er altijd een "smet" van negativisme aan de milieubescher- ming blijft kleven.

J. Slembrouck.

Filosofie en natuurbeleven

Wij hebben met veel belangstelling uw bijdrage "Kultuurstrijd en mi- lieubeweging" gelezen, verschenen in Milieurama 9...

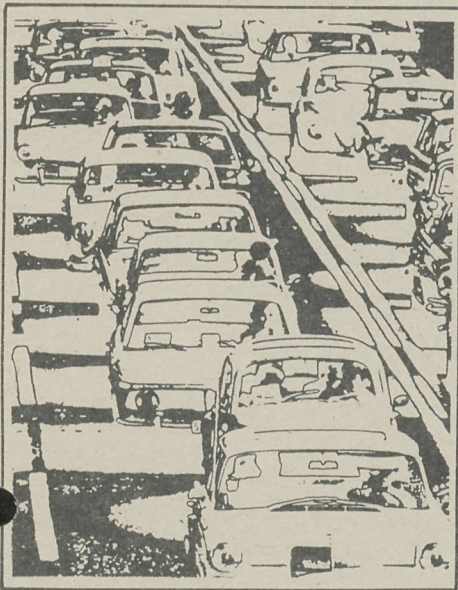
Wanneer het geen problemen stelt liefhebbers te vinden om natuur- onderwerpen te behandelen (planten, vogels, e.a.), dan is het zeer moei- lijk iemand te vinden die kan schrijven over de filosofie van een echt cultureel natuurbeleven...

A. Boschmans

lezersbrieven en reakties

Milieuonbewust beleid

Bij K.B. van 24 december 1979 werd de Kemmelberg geklasseerd als landschap. Het is één van de Zuidwest-vlaamse getuigeheuvels die het minst te lijden heeft gehad onder de toenemende rekreatiedruk en oprukkende horecabedrijven in de laatste decennia. Bovendien ligt deze heuvel in het waardevol kleinschalig landschap van Heuvelland, een in 1976 ontstane fusiegemeente van zeven kernen.

Probleemloos kunnen we het gebied echter niet noemen. Ieder jaar grijpt hier gedurende het laatste weekend van juli de 24 uren-autorally van Ieper plaats, een chaos die telkenmale tienduizenden bezoekers aanlokt en de Kemmelberg achteraf als door een wervelwind getroffen, achterlaat. De mooiste holle wegen en aardewegen worden

hiervoor namelijk uitgezocht. De boeren klagen niet, want de verwoesting van hun gewassen wordt ruimschoots vergoed. Niet alleen is deze rally verwoestend voor de natuur, maar er is ook geluidshinder gedurende de trainingen weken vooraf, die de meeste bewoners van het parcours slapeloze nachten bezorgen en het verkeer levensgevaarlijk maken.

Het reeds vermelde K.B. moest hieraan onvermijdelijk een einde maken, daar dergelijke sportmanifestaties in een beschermd en geklasseerd gebied uiteraard verboden zijn. De inrichters (Targa-Florio), samen met het gemeentebestuur (!), konden echter verkrijgen dat deze energieverspillende wedstrijd toch nog kan doorgaan. Het verzet van de plaatselijke Werkgroep Natuur en Leefmilieu vzw werd niet aanhoord. De Kommissie voor Monumenten en Landschappen kwam dit jaar echter op haar beslissing terug en nam het besluit de autorally in de toekomst te verbieden.

Het gemeentebestuur van Heuvelland blijft echter niet bij de pakken zitten. Gedurende de laatste gemeenteraad voor de verkiezingen verklaarde de burgemeester alles in het werk te zullen stellen om de rally verder over de Kemmelberg te laten passeren. Geen enkel raadslid protesteerde.

Zo ziet u maar weer eens hoe men de natuur onherstelbaar laat verwoesten ten gunste van tijdelijke financiële voordelen van enkele zakenlui en hun relaties.

D. Barbez

lezersbrieven en reakties

Reactie op reakties

In verband met uw tijdschrift Milieurama wil ik graag een reactie kwijt.

Daar je maar weinig medewerkers hebt (onbetaald, nietwaar?) en om je tijdschrift een vlot karakter te geven, zul je wel steeds tevreden zijn met lezersbrieven, die kunnen gepubliceerd worden.

dat je ook kritiek niet uit de weg gaat, is zeer lovenswaardig. Wel vind ik dat je niet gelijk wat moet afdrucken. Een getormenteerd schrijven als dat van J. Slembrouck in Milieurama nr. 9, haalt het totale niveau omlaag. Of zijn kritiek terecht is of niet kan ik moeilijk beoordelen want de tekst is na één keer lezen voor mij onbegrijpelijk en vast niet interessant genoeg om hem echt te gaan bestuderen. Lijnrecht hier tegenover staat het ingezonden artikel van Jos Punie over Kultuurstrijd en Milieubeweging. Hopelijk zendt deze mijnheer elke maand zo'n bijdrage in.

Tot slot, nog een hartelijk proficiat voor de advertentie van de Stichting Leefmilieu, niet je konkurrent maar je wapenbroeder.

F. Van Gorp

Milieurama

Milieurama zie ik nog altijd tegemoet en moedig ik ten eerste aan.

Luc Aerts

Liever rood dan dood

Uw tijdschrift "Milieurama" ergert me. Artikels als "Ook uw gemeente kernvrij?" en "Chemische oorlog in Europa?" (nr. 4-5, '82), om het maar bij dit "typische" Milieuramanummer te houden. Woorden als "Rooms-Blauwe" regering, kapitalisme, Big Smart Cowboy (Reagan). Aanvallen (zwarte) op CVP-PVV regering. Tientallen verwijten aan de Amerikaanse militaristen, hun acties in Cuba, Viëtnam, Hiroshima, Nagasaki...

Is Milieurama een uiterst links propagandamiddel? Er staan anders geweldige artikels in. Als lid van WWF, Greenpeace, BNVR, CCVB en Wielewaal kan ik dat garanderen. Waarom ook zoveel reclame voor pro-rode, zgn. anti-militaristische organisaties? Liever rood dan dood, blijkt jullie leuze. O ja, van de USSR wordt ook wel eens "iets" minder positief gezegd, maar dan wordt er wel aan toegevoegd dat deze gegevens van "Westerse waarnemers" komen (en daarmee dus sterk in twijfel getrokken).

Als Milieurama ook al aan indoktrinatie doet... De burgerlijke waarden mogen doorbroken worden, niet via aanval en agressie, maar via het uitbouwen van een eigen waardevolle cultuur.

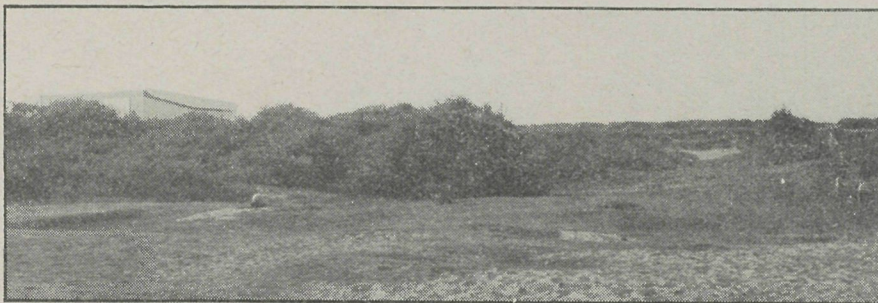
Als jullie denken dat wij niet van vrede en een gezond milieu houden... Linkse infiltratie zal de echte groenen wegduwen uit Agalev,...

Eric Lambrechts

lezersbrieven en reakties

De geplande jachthaven
in Knokke-Heist

reageerbuis

Het is weer duidelijk dat een groot stuk natuurgebied op het spel staat. Zal "men" dan nooit leren hoe belangrijk het is dat het natuurlijk evenwicht dringend hersteld wordt ?

Is het niet mogelijk dat BBL contact opneemt met andere milieu-organisaties (Wielewaal, CCBV,...) en Agalev (Dhr. Gijselings) om grotere druk uit te oefenen op de overheid en de heren plannenmakers ?

Volgens mij is de bevolking nog niet voldoende op de hoogte van deze plannen. Waarschijnlijk komt zo'n jachthaven meer ten goede aan een elite jacht- en zeilbootbezitters. Waarom heeft Knokke-Heist dit zo dringend nodig ? Men heeft o.a. Zeebrugge al kapot gemaakt, daarom mogen wij niet toelaten dat hetzelfde gebeurt met het Zwin en de duinen !

Kan BBL geen alternatieve plannen voorstellen om Knokke weer toeristisch te maken ? Zo zou men kunnen gebruik maken van bestaande gebouwen of plaatsen en deze aantrekkelijk maken, bv. de dijk, het strand, het kasino, de wandelpaden,...

Ik denk dat het belangrijk is alle wettelijke middelen te gebruiken en vooral de mening van zoveel anders denkenden (de natuurgezinden) te laten horen aan de plannenmakers.

Waar heeft men de grootste nood aan : een jachthaven met infrastructuur of een stukje ongeschonden natuurgebied dat nog de enige vaste waarborg is voor onze toekomst ?

Waarschijnlijk hebben jullie betere voorstellen om acties te voeren, in ieder geval indien woorden niet helpen dan overgaan tot daden !

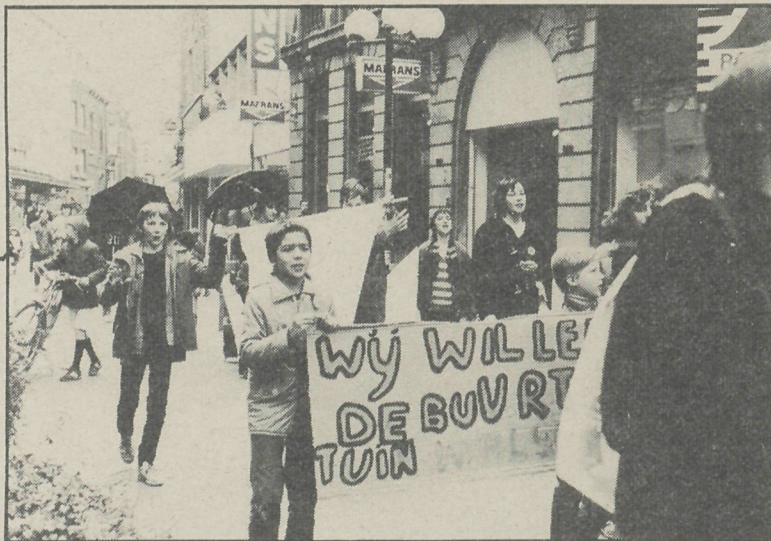
M. Pintens-Keunen

De Straatmus pikt van zich af

Van Melkebeke Dirk

Dit is geen artikel over het ons zo welbekende vogeltje, daarvoor verwijzen wij u naar gespecialiseerde tijdschriften. De Straatmus is de naam van het buurtwerk dat sinds eind '78 werkzaam is rond de Mussenstraat te Leuven, vandaar de naam....

(eigenaars, buurtwerk, stadsbestuur, woningmaatschappij) voor de rechter de zaak zullen uitvechten. Kernvraag waar rond alles draait is: "Primeert het particulier bezit van enkelen boven het recht van een hele buurt op een leefbare omgeving?".

Aktie van de kinderen rond tuin Dewalque.

Sinds jaren voert de Straatmus actie om een verwaarloosde tuin met huis opengesteld te krijgen voor de buurtbewoners als park. Dat dit niet zo eenvoudig is blijkt uit het feit dat heel de historie zijn beslag zal krijgen voor de rechtbank op 7 december, waarbij alle betrokken partijen

Hoe het groeide

De Mussenstraat is een van de laatste typische 19-de eeuwse wijken van Leuven met kleine huisjes en smalle straatjes, een romantisch overblijfsel van wat ook nu nog een kansarme buurt is. De

*Officiële opening van de tuin
op de aktie van 15 mei '82.*

ganse kern van de wijk wordt ingenomen door een park van 53 are, eigendom van Barones Dewalque.

Eind '79 startte de Straatmus een aktie omdat door de verwaarlozing van het park de buurtbewoners heel wat last hadden van o.m. verstopte dakgoten, stormschade... Dit betekende de eigenlijke start voor een aktie rond de tuin, zeker nadat in '80 (na het overlijden van de Barones), de zaak te koop stond. Het buurtwerk vond immers dat de buurtbewoners recht hadden op het park omdat het absurd was dat één persoon al het groen van de wijk monopoliseerde. Ook de sociale bouwmaatschappij Heuvelhof onderschreef dit standpunt.

Hierop komt het schepencollege in "aktie", zij het dan eerder schoorvoetend: eind '80 doet de stad een bod op het huis met tuin (7 miljoen) dat door de erfgenamen-eigenaars, als te laag van de hand wordt gedaan (zij eisten 12 miljoen).

In maart '81 doet de stad een voorstel om een deel van de tuin te kopen en een maand later lijkt het er op dat er een oplossing in de maak is als een privé koper bereid blijkt te zijn om het huis

te kopen met de rest van de tuin tot deze afhaakt en de zaak geblokkeerd raakt.

Bezetting

De buurt beslist hierop tot de aktie over te gaan, neemt bezit van de tuin en organiseert er tal van activiteiten met als hoogtepunten een kinderfeest en de bezetting van de tuin door 400 sympathisanten (zelfs kortstondig burgemeester Van Sina).

In de lente van dit jaar lijkt het er nogmaals op dat een oplossing in de maak is: een naburige school zou het huis kopen terwijl de stad de resterende 3 miljoen zou bijleggen voor de tuin. Het woonhuis was ondertussen sinds november '80 bezet omdat het buurtwerk vond dat de langdurige leegstand en verkrotting van het huis dit rechtvaardigde en Heuvelhof beloofd had het huis te zullen aankopen om het ter beschikking te stellen van het buurtwerk. Maar in juni blijkt dat de school niet meer geïnteresseerd is en dat de zaak niet doorgaat. De erfgenamen beginnen nu stilaan zenuwachtig te worden en eisen dat voor 1 oktober een akkoord gesloten wordt zoniet kan men het wel vergeten, en van dan af komt de zaak in een stroomversnelling terecht.

De buurtwerkers vatten de stier bij de horens en beslissen om alvast een begin te maken met de aanleg van een speel- en wandelpark in de tuin. Aan deze campagne wordt prompt een einde gemaakt na enkele dagen door de politie die zwaait met een vonnis van de rechtbank, waarin de rechter de uitdrijving motiveert wegens de aangebrachte schade aan de natuur. Dit terwijl de eigenaars 20 jaar lang geen vinger uitgestoken

hebben voor het onderhoud van het park en terwijl de werken gebeurden onder de deskundige leiding van een landschapsarchitect juist om nodeloze kappingen te voorkomen.

De buurt laat dit niet over zijn kant gaan, bezet opnieuw de tuin en gaat in beroep tegen dit aanvechtbare vonnis. Ondertussen loopt men zich het vuur uit de sloffen om langs politieke weg een doorbraak te forceren via petitities, affiches, betogingen, interpellaties in de gemeenteraad... Het lijkt erop dat die er komt als op de gemeenteraad van 9 september 1982 de burgemeester verklaart dat het schepenkollege kandidaat blijft voor de aankoop van het huis en tuin (de hete adem van de verkiezingen zal hieraan wel niet vreemd zijn geweest).

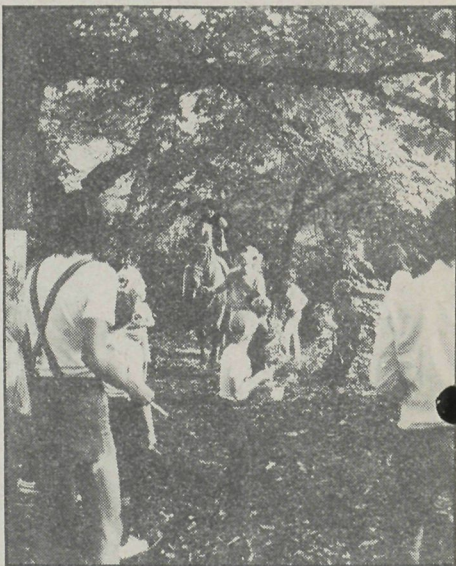
Het eindoffensief ???

Maar twee weken later blijkt dat de tegenpartij zwaar in het offensief zit als deze voor de rechtbank de uitdrijving van de Straatmus eist met daarenboven niet minder dan 110.000 frank schadevergoeding!

Op de rechtszitting van 19 oktober wordt een vonnis uitgesteld tot 7 december omdat de advocaten van het buurtwerk eisen en verkrijgen dat burgemeester Van Sina en iemand van Heuvelhof zouden komen getuigen dat zij al jaaaaaren beloofd hebben om het huis met de tuin aan te kopen. (Dit was één van de beweegredenen om het huis te bezetten).

Men hoeft geen helderziende te zijn om te beseffen dat indien de rechter de eigenaars volgt in hun eisen dit noch min noch meer de wettelijke wurging betekent van een moedig en konstruktief buurt-

werk, wat de Straatmus ongetwijfeld is, en dat enkele honderden kansarme buurtbewoners in de kou zullen blijven staan. Dat danken zij dan hoofdzakelijk aan de hemeltergend halfslachtige houding van het gemeentebestuur dat om joost-mag-weten-welke reden dan warm dan weer koud blaast. Als de eigenaars 12 miljoen eisen, dan wil de gemeente er 7 geven. Zijn de eigenaars tevreden met 7 miljoen, dan wil de gemeente niet verder gaan dan 3 miljoen. (?) Wordt de rechtszitting van 7 december een test-case in de Belgische rechtspraak: zullen in 1982 sociale motieven belangrijker zijn voor de rechters of zal het recht op privaat bezit tot in het absurde worden doorgedreven en de doorslag geven op de weegschaal van Vrouwe Jusititia ??????

*Kinderfeest met theater in
tuin Dewalque.*

Voor inlichtingen kan je (voorlopig nog) terecht bij de Straatmus, Jozef II-straat 24, 3000 Leuven.
Tel.: 016/ 22 41 03

Openbaar vervoersstudie
van het Komitee West-Brabant

Bellebeekgebied, sporen naar een nieuwe toekomst ?

Walter Werquin

Een voorstudie van het openbaar vervoer in West-Brabant heeft aangetoond dat het hier om een nog braakliggend studieterrein gaat. Daarenboven is gebleken dat er in het openbaar vervoersaanbod binnen West-Brabant grote verschillen optreden. In vergelijking met de streek rond Vilvoorde en het gebied "Zenne en Zoniën", worden het Pajottenland en het Bellebeekgebied (1) door het openbaar vervoer verwaarloosd.

Aangezien het Komitee West-Brabant de herwaardering van het openbaar vervoersaanbod en -gebruik als essentieel element bij de verbetering van het woon- en leefmilieu beschouwt, ligt het voor de hand dat in de eerste plaats gestreefd wordt naar verbeteringen in die ondergevalueerde gebieden. Andere randvoorwaarden, waarover wij binnen het bestek van dit artikel niet kunnen uitweiden, brachten ons ertoe

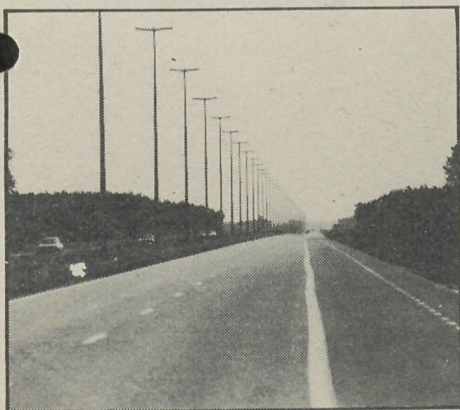
uiteindelijk het Bellebeekgebied aan een grondiger onderzoek te onderwerpen.

Huidige toestand

De verkeersverwekkende funktie van de grootstad Brussel weerspiegelt zich duidelijk in het openbaar vervoerspatroon. Alle, op een aanvaardbaar niveau uitgebouwde, verbindingen staan in voor het versassen van de (niet onbelangrijke) pendelstroom van en naar Brussel. Deze situatie is natuurlijk begrijpelijk, maar legt toch een zware hypotheek op de eigen dynamiek van de streek. Aangezien het openbaar vervoer een omvangrijker funktie heeft dan alleen maar het verwerken van de zware woon-werk-verkeersstromen, is het duidelijk dat de vervoersmaatschappijen schromelijk tekort schieten bij het uitvoeren van de hen opgedragen dienstverlenende taak.

Interlokaal verkeer binnen het Bellebeekgebied is haast onmogelijk, tenzij men een "ommetje" over Brussel maakt. Indien het Bellebeekgebied zich verder harmonisch wil ontwikkelen, ook op sociaal-economisch vlak, moet aan deze gebrekkige verplaatsingsmogelijkheden dringend gesleuteld worden.

De wegenbouwers hebben dit "gat in de markt" reeds ontdekt en plannen allerlei expreswegen dwars doorheen nog gaaf gebleven landbouwgebieden.

Indien de openbaar vervoersmaatschappijen niet snel deze vervoersmarkt gaan aanboren, moet gevreesd worden voor een totale verstikking van deze streek en haar bewoners.

Een ander probleem vormt het spoorvervoer. Ondanks een modern uitgebouwde infrastructuur (lijnen 50, 50bis, 60 en 90), blijft het aandeel van het spoorvervoer in het totale verplaatsingspatroon ver beneden de mogelijkheden. Een oorzaak hiervan is ongetwijfeld de ontoegankelijkheid van de meeste stations. Van de 8 stations en stopplaatsen worden er slechts 3 bediend door aanvullende busdiensten die het voor- en natransport kunnen verzorgen. Bovendien worden enkele belangrijke interstedelijke verbindingsmogelijkheden door het spoor verwaarloosd zodat de NMVB haast alle beschikbaar materieel moet inzetten om vervoersstromen te verwerken die door de spoorwegen veel vlotter en veel comfortabeler kunnen afgehandeld worden. Materieel en personeel voor het verzorgen van interlokale busverbindingen en het bedienen van de stations blijkt in de huidige organisatie van het openbaar vervoersaanbod dan ook niet voorradig. Aan een verbetering van deze diensten kan bijgevolg pas gedacht worden nadat men erin geslaagd is het marktaandeel van het spoor in het interstedelijk vervoer aanzienlijk uit te breiden.

Herwaardering van het spoorvervoer

De elektrifikatie van de lijn 90 (Denderleeuw - Geraardsbergen - Ath), voorzien in het lopende vijfjarenplan van de NMBS, opent nieuwe perspectieven voor de bediening van Ninove en omgeving. Het verkeer tussen Brussel en Ninove is thans medeverantwoordelijk voor de overbelasting van de Ninooftse steenweg,

zowel wat betreft het privévervoer als de buslijn "N", die hoofdzakelijk een interstedelijke functie vervult. Een belangrijk gedeelte van dit verkeer kan door het spoor overgenomen worden door het inleggen van een inter-citydienst tussen Geraardsbergen en Brussel, met stopplaatsen in Ninove, Liedekerke en Ternat. Deze klok vaste uurdienst zal de huidige ritduur tussen Brussel en Ninove terugbrengen van 50 minuten (bus) tot iets minder dan 30 minuten.

Om deze verbinding te realiseren zijn er slechts infrastructuurwerken vereist aan het wisselcomplex te Denderleeuw. Het mogelijk maken van een rechtstreekse afbuiging vanuit Ninove naar Liedekerke toe kan immers een tijdrovende en overbodige bediening van Denderleeuw uit schakelen.

Naast het verzorgen van rechtstreekse diensten tussen Brussel en Ninove, staat deze nieuwe verbinding ook in voor het verbeteren van het treinaanbod in Liedekerke en Ternat. Voor deze laatste gemeente betekent dit een verdubbeling van het aanbod in de relatie Ternat-Brussel. De huidige omnibusdiensten tussen Denderleeuw en Geraardsbergen blijven, in ons voorstel althans, ongewijzigd.

Een andere, doch minder ingrijpende wijziging wordt voorgesteld voor de bediening van Asse. Sinds de elektrifikatie van de lijn 60 (Brussel-Dendermonde) in 1981 houden de semi-direkte treinen geen halt meer in Asse. Een ingreep die, gelet op de belangrijkheid van dit streekcentrum, onaanvaardbaar is. Het herstel van de oude situatie, waardoor Asse de status van inter-citystation krijgt, betekent hier een verdubbeling van het treinaanbod zonder noemenswaardige meerkosten.

Heroriëntering van het streekvervoer

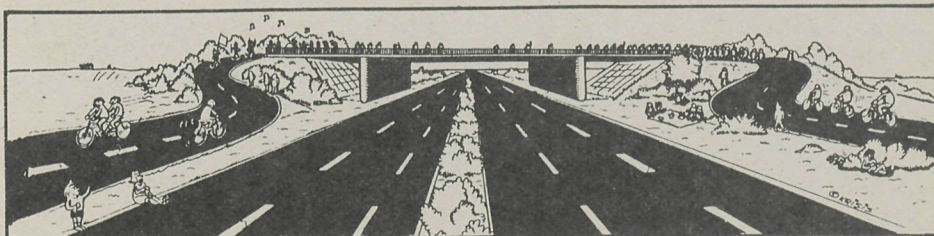
In het geheel van het openbaar vervoersaanbod dienen trein en bus een komplementaire rol te vervullen. Het spoor is het meest aangewezen middel voor een snel en comfortabel vervoer over lange en middellange afstanden, het busvervoer daarentegen is meer aangewezen voor kortere trajecten en voor het verzorgen van het vervoertransport naar de spoorwegstations. Deze komplementariteit wordt in het huidige vervoersnet binnen het Bellebeekgebied evenwel niet teruggevonden. Trein en bus leiden er een geïsoleerd bestaan, zodat ze elkaar eerder bekonnkurreren dan aanvullen.

Aan deze - historisch - scheefgegroeide toestand wordt nu een einde gemaakt. Meer dan thans het geval is, wordt het streekvervoer gericht naar het spoorwegnet, zodat voortaan 7 van de 8 stations over aanvullende busdiensten zullen beschikken. Enkel het station van Zellik valt bij deze reorganisatie uit de boot.

Samen met dit afleiden van de busdiensten naar de spoorwegstations toe, moet ook gesleuteld worden aan de dienstregelingen op het busnet. Een minimumvereiste hierbij is dat vlotte aansluitingen tussen bus en trein gewaarborgd zijn. In stations waar meerdere buslijnen toekomen, wordt daarenboven gestreefd naar een "poolvorming", waarbij alle bussen gezamenlijk toekomen en vertrekken. In combinatie met het spoorvervoer beschikt men dan, vanuit deze stations, over een ruime waaier van verbindingsmogelijkheden. Deze heroriëntering van het streekvervoer heeft als gevolg dat binnen het Bellebeekgebied een fijnmazig vervoersnet ontstaat waarbij zelfs nieuwe, reeds lang gevraagde, verbindingen gerealiseerd worden zonder de exploitatiekosten de hoogte in te jagen. Een klokvastе bediening, met overal minstens een uur-frekwentie, maakt van het geheel een bruikbaar en betrouwbaar alternatief voor het privéverkeer.

Binnen het bereik van dit artikel is het ons onmogelijk meer details uit de openbaar vervoersstudie van het Komitee West-Brabant aan te halen. Wel hopen wij dat de lezer een beeld gekregen heeft van de mogelijkheden en verbeteringen die erin vervat zitten. De publikatie van het volledige rapport wordt verwacht omstreeks 15 januari 1983.

- (1) Bellebeekgebied : het gedeelte van West-Brabant begrensd door de Brusselse agglomeratie, de Ninoofse steenweg, de Dender en de Gentse steenweg.

flitsen

■ Een groep vooraanstaande geleerden uit de hele wereld hebben de wereldleiders opgeroepen hun inspanningen ter voorkoming van een kernoorlog te versterken. De oproep was vervat in een boodschap aan paus Johannes Paulus aan het slot van een tweedaags symposium over de dreiging van een kernoorlog, dat in het Vaticaan werd gehouden. De oproep was ondertekend door 59 geleerden, voor het merendeel hoofden van nationale academies van wetenschappen, waaronder die van de VS en de Sovjetunie.

■ In het Zuiden van Frankrijk werd de eerste experimentele snelle kweekreaktor Rhapsodie van amper veertig megawatt na vijftien jaar "proef"draaien stilgelegd. Een onherstelbare storing was opgetreden. Een kluif voor de deskundigen, die benieuwd zijn naar de toestand van het materiaal van de reaktor na een staat van dienst van vijftien jaar.

■ De International Air Transport Association (IATA) ziet de groei van de luchtvaart ernstig bedreigd door akties van milieu-organisaties tegen de uitbreiding van luchthavens of voor nieuwe bepalingen inzake geluidshinder.

■ De bewoners van enkele eilanden in de Stille Oceaan eisen van de VS een schadevergoeding van om en bij de 20 miljard fr. wegens "veronachtzaming en gebroken beloften" na de kernwapenproeven op de Enwetak-atol in 1947.

■ In Amerika is een procédé ontwikkeld dat autorijden op basis van water mogelijk maakt.

■ Amerikaanse geleerden hebben zich uitgesproken vóór dumping van kernafval in de ruimte. Hoe verder af hoe beter?

■ Experimenten met de Galapagosbakterie (in 1979 ontdekt op een diepte van 3000 m) om afvalgassen

te zuiveren bij steenkoolverbranding en om brandstof te produceren zijn geslaagd. Zij blijken tevens een uitstekende voedselbron voor mosselen te zijn.

■ Turf, bewerkt met de niet-giftige stof Oclansorb, stoot water af en kan tot vijf maal zijn eigen gewicht aan olieprodukten absorberen. Een nieuwe effectieve absorbent bij olierampen?

■ De advieskommissie "Tweewieler" wil de fiets promoveren tot het verplaatsingsmiddel bij uitstek in de stad Brussel. Waar ze moeten rijden, is nog ter studie.

■ De Federatie Leefmilieu Hageland is het grondig beu steeds maar te procederen tegen onwettige milieu-aantijgingen (weekendverblijven, storten,...) zonder dat er ook maar enig gevolg aan wordt gegeven of zonder dat de overtreders uiteindelijk wordt gestraft. Ze willen een efficiënte milieudienst met bevoegde milieu-agenten, zodat de taak van de rechtbanken sterk wordt verminderd.

■ Alle beloften en overeenkomsten ten spijt, zijn er geregeld pieken van 100 decibel rond het militair schietveld Helchteren.

■ De gastanker "Methania" mocht in oktober, na vier jaar "duur" wachten, eindelijk zijn eerste lading aardgas uit Algerië overbrengen via een Franse haven.

■ BRAL protesteerde met klem tegen het afschaffen van drie buslijnen en een tramlijn bij de opening van het nieuwe stukje metro in Brussel.

■ De houtsnip is ondanks zijn officiële bescherming toch een bedreigde vogel. Jagers houden zich niet aan de voorschriften. Het CCBV start een grootscheepse actie tegen de stroperij op de houtsnip via de verspreiding van gratis zelfklevers.

MB.

Nog niet iedereen is wijs met de Waddenzee

Karel van der Zwiep

Het zomerseizoen is weer achter de rug. Ook dit jaar trokken grote aantallen Nederlanders weer "Noordwaarts". Naar de wadden : het gebied van zee en eilanden, van duinen en kwelders, van dijken, zandplaten, geulen en prielen, om er te genieten en tot rust te komen van een jaar lang hard werken.

Voor velen was het wellicht de eerste keer dat zij het Waddengebied bezochten. Voor anderen was het een hernieuwde kennismaking en voor nog anderen "het zoveelste" bezoek, omdat het wad blijft boeien. Bij zon en blauwe lucht, maar ook bij storm en regen.

Waarom eigenlijk ? Wat is "het Wad" voor een gebied ? Wat maakt "het Wad" zo bijzonder ?

Kort en goed kan gezegd worden dat het Waddengebied een natuurgebied is. Maar die karakteristiek is te simpel. Het is meer dan een natuurgebied. Eigenlijk vindt de natuur in dit noordelijkste stukje Nederland haar oorsprong, daar wordt de natuur bij wijze van spreken geboren en daar sterft zij. Een eeuwig durend en kontinu proces van verandering, dat we met een mooi woord "dynamiek" noemen.

Nieuwe duintjes worden geboren, en groeien aan terwijl zij elders weer verdwijnen. Aan de voet van de zeeweringen groeit nieuw land, maar elders wordt het met hetzelfde gemak weer weggeslagen. Prielen, de haarvaatachtige geulenstelsels, verdwijnen en ontstaan. Dit alles maakt het gebied zo mysterieus en zo bijzonder. De weg terug naar de oorsprong wordt zichtbaar.

Voortuin

Toch is het nog maar betrekkelijk kort geleden dat men anders aankeek tegen dit deel van het land. In het begin van de jaren zestig bijvoorbeeld, werden er nog allerlei plannen ontwikkeld om deze zoutwater-plas geheel of gedeeltelijk in te polderen om er landbouwgebieden, maar ook... natuurgebieden van te maken. De eilanden zouden worden vastgemaakt aan de wal.

Nu was dat wel min of meer logisch, want sinds mensenheugenis vecht de Nederlander tegen de zee en al even lang wordt er in Friesland en Groningen nieuw land gewonnen, dat na omdijking altijd prima landbouwgrond heeft opgeleverd.

Toen er dus in het begin van de jaren zestig plannen op tafel kwamen om het Amelander Wad in te polderen, keek niemand vreemd op. Of toch wel ? In ieder geval trok de

toen 16-jarige scholier Kees Wevers uit Kortenhoef, aan de bel. Daarmee luidde hij het bestaan in van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee. Belangrijker dan dat was echter het feit, dat hij daarmee een stuk bewustwording in Nederland op gang bracht en dat men ging ontdekken wat voor een zeldzame "voortuin" ons land in de vorm van het Waddengebied bezat.

Grensgebied

Het leren kennen van het Waddengebied heeft iets weg van een ontdekkingsreis, waarin zich voortdurend nieuwe panorama's ontfouwen. Het is land noch zee. Het is een grensgebied. Twee maal per etmaal zuigt het zijn longen vol water en is het een vrijwel oeverloze grauwe plas. Twee maal per etmaal ook perst het dit water weer naar buiten en wordt er een golvend landschap zichtbaar. Dit bestaat deels uit goudgele zandplaten, deels uit mat glinsterende "zalfachtige" slikvelden. Dan ook wordt pas goed het rijke leven zichtbaar en hoorbaar.

Duizenden en duizenden vogels van tientallen soorten bevolken dan de bodem, de rijke voedselkamer. Ook komen dan de zeehonden "aan wal" op de stille afgelegen zandplaten, om te rusten en zich te warmen. Dat zijn er helaas niet zoveel meer. Nog maar enkele honderden, terwijl het er een paar jaar geleden nog enkele duizenden waren. Oorzaak? De vervuiling van het water en dat is een teken aan de wand, maar daarover straks meer. Nu eerst terug naar de ontdekkingsreis.

Eilanden en dijken

De Wadden zijn ook de eilanden. Vijf ervan zijn bewoond, een aan-

tal andere zijn onbewoond. Het zijn stuk voor stuk zeldzame stukjes natuur, waarin kleine dorpen zijn gebed met karakteristieke bouwvormen die herinneren aan een rijke geschiedenis (de kommandeurswoningen van de walvisvaarders) of aan het ruwe leven temidden van de elementen. Nergens in Nederland vindt men zoveel plantensoorten als op deze eilanden. En ook hier: duizenden vogels in vele soorten, waarvan een groot deel uit Siberië, Groenland en Spitsbergen komt om hier te overwinteren.

De Wadden zijn ook de dijken en de daarvoor liggende kwelders, de rust- en vluchtplaatsen voor de vogels wanneer het water opkomt en zij hun voedselgebied tijdelijk moeten verlaten tot het weer eb is en het land opnieuw zichtbaar wordt. Die dijken, een machtige uiting van technisch vernuft, vormen niet de grens tussen zee en land. Zij vormen een veiligheidsgordel wanneer de zee te ruw en te opstandig wordt. Zonder die kunstmatige, maar noodzakelijke barrière heeft er een vloeiende overgang plaats tussen zee, kwelders, landaanwinningsswerken en vasteland. Het landschap in Noord-Friesland en Groningen getuigt daarvan. Wierden, terpen en dijken zijn de zichtbare sporen van een zeer nauwe relatie tussen land en zee, de tot monument geworden grenzen.

De Wadden zijn ook de inhammen: het Lauwersmeer en de Dollard. Eigenlijk zijn ook dat monumenten, getuigen van inbraken van de zee in het vasteland uit een ver verleden.

Het Lauwersmeer is thans "afgedamd" van de zee, maar vormt er toch nog een geheel mee. Eb- en vloedbewegingen zijn echter verdwenen. Daardoor kwam het gebied tot "rust" en ontwikkelde het zich tot een heel andersoortig natuur-

gebied. Tegelijkertijd kwam ook het garnalenvissersstadje Zoutkamp tot rust.

De Dollard bleef open en ontwikkelde zich tot een van de meest zeldzame gebieden in Europa vanwege de toevoer van zoet water uit de rivieren de Eems en de Westervoldse A, waardoor een brakwater-inham ontstond met eveneens een heel specifiek en eigensoortig plantaardig en dierlijk leven.

Samenhangend geheel

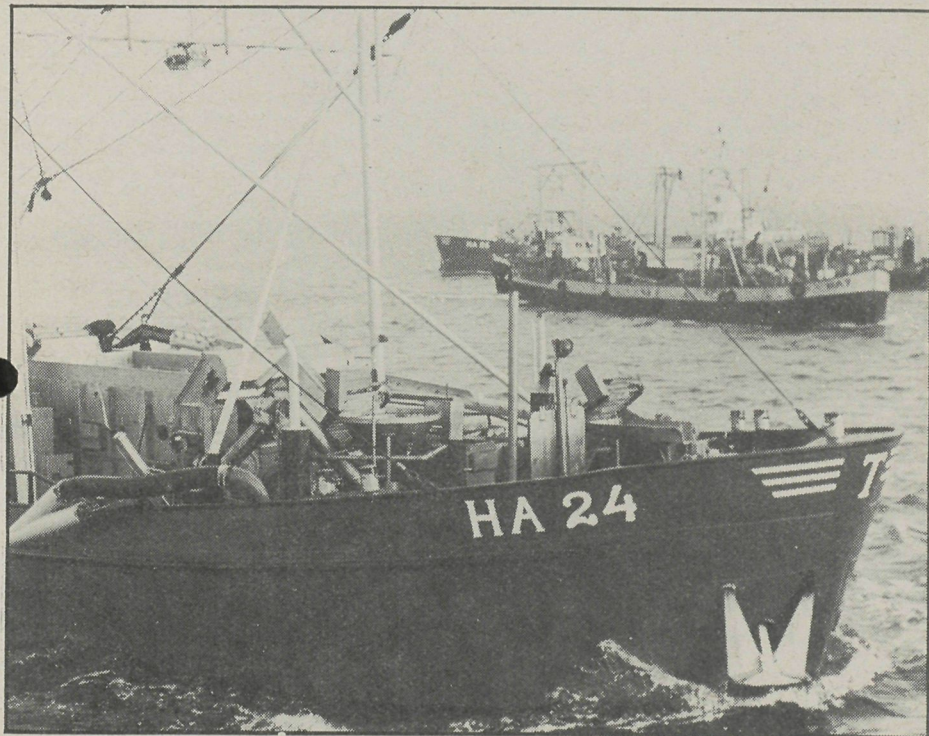
Zee, eilanden, kwelders, dijken en inhammen zijn de elementen die aaneengesloten, in een onderlinge samenhang en in wisselwerking met elkaar, het Waddengebied vormen. Het grootste natuurgebied dat Nederland rijk is. Samen met het Duitse en Deense Waddengebied één

geheel vormend, ruim 8000 km², is het het grootste natuurgebied in Europa.

Dit Waddengebied wordt bedreigd van vele kanten en in een hoge frequentie. De invloed van de mens wordt steeds duidelijker zichtbaar. Er werd al even op gewezen.

De zeehond, het enige zeezoogdier dat ons land nog kent, wordt met uitsterven bedreigd. Oorzaak? Waterverontreiniging door zware metalen en vooral door zeer giftige polychloorbifenylen (PCB's), die onzichtbaar en sluipend hun verwoestende werk doen.

Afkomstig uit de Rijn (geloosd door industrieën in Zwitserland, Duitsland en Nederland), komen zij via een stroming langs de Noordzeekust bij elke getijdebeweging tussen de eilanden de Waddenzee binnen. Ook langs de IJssel, het IJssel-

meer en de spuisluisen in de Afsluitdijk komen zij binnen. Zij hechten zich aan de slibdeeltjes, nestelen zich op de bodem en worden opgenomen door mikroskopisch kleine diertjes die op hun beurt weer gegeten worden door andere organismen, zoals schelpdier- tjes en vissen, tot ze eindelijk in de zeehond terecht komen : het eind van de voedselketen.

Dat is een signaal, want ook de mens staat aan het einde van de voedselketen. De Waddenzee is de kraamkamer van vrijwel alle Noordzeevis. Door zijn beschutte ligging, zijn grote voedselrijkdom, de relatief hoge temperatuur van het water, vormt de Waddenzee een broedkamer waarvan de hele Noordzeevisserij afhankelijk is.

Bedreigingen

Maar er is meer : het Waddengebied is het grootste militaire oefengebied van de Navo-luchtmacht. Met een gestage regelmaat scheuren de straaljagers over het gebied om hun granaten en oefenraketten los te laten boven de uiterste westpunten van Vlieland en Terschelling.

Het gebied is ook mijnbouwgebied, want op drie plaatsen (Ameland, West-Terschelling en midden in de westelijke Waddenzee) is gas gevonden. Niet veel en maar amper voldoende om Nederland voor enkele maanden van energie te voorzien. Energie is echter kostbare waar en er wordt dan ook alles op alles gezet om het gas boven de grond te halen. In de duinen op Oost-Ameland is men daar dit jaar al mee begonnen.

Ook de inpolderingsdrift gaat door, hoewel reeds lang bewezen is dat de gewonnen grond niet nodig is voor de landbouw. Eerder het te-

gendeel, omdat de concurrentiepositie van de thans afgezette produkten er nadelig door beïnvloed wordt. Desondanks bestaan er nog steeds plannen om duizenden hektaren wad in Noord-Friesland in te polderen en dat is een onomkeerbaar proces. Een dergelijke ingreep is nimmer meer goed te maken en verkleint het gebied.

Weer een ander punt vormt de industrialisatie : milieu-onvriendelijk en grootschalig. Vooral bij Eemshaven, Delfzijl en het Duitse Emden houden de plannen de Dollard in een benauwende greep : waterverontreiniging, lawaaihinder, luchtverontreiniging, landschapsontsiering.

En dan de recreatie. Het gebied is mooi en biedt op vele plekken nog rust en stilte en een voor Nederlandse begrippen ongekende wijdsheid. Het is goed dat er veel mensen (kunnen) komen om hiervan te genieten. Maar wanneer er teveel (kunnen) komen, wanneer recreatie omslaat in massatoerisme, gaat datgene verloren waarvoor men uiteindelijk kwam. De sporen daarvan zijn al merkbaar op de eilanden : vertrapte duinen, te druk bezochte kwelders, parkeerproblemen in de tere dorpen.

Signalen

De mens in het Waddengebied "rukt op" en langzaam maar zeker gaan heel wat landschappelijke, cultuurhistorische en ekologische waarden verloren. Hoe lang kan dit proces nog doorgaan ? Hoe lang nog ziet Moeder Natuur in het gebied nog kans zich teweer te stellen tegen die steeds groter wordende druk van buiten uit ?

Het langzame uitsterven van de zeehond is een signaal. Een soortgelijk signaal werd in 1966 geleverd

ALFABETISCHE LIJST AUTEURS MILIEURAMA

November '80 – december '82

ALLAERT G.	De Delta: een planologische balans	nov. '80	p.39
AMPE E.	Dossier: Sluikstorten	'81/4	p.12-20
AMPE E.	Milieu en recht, een doolhof	'81/8-9	p.11-14
ANON.	Aktievoeren in de provincie Antwerpen	dec. '80	p.19-20
ANON.	Aktievoeren in de provincie West-Vlaanderen	dec. '80	p.21-22
ANON.	Pers en milieu	'82/6-7	p.26-28
ANON.	Pers en milieu	'82/8	p.19-21
ANSELIN M.	De ontwikkeling van het industriegebied Gent	nov. '80	p.30-36
ASMAN W.	Van de zure regen in de zure drop	'81/7	p.24-31
BESIEUX M.	Chemische oorlog in Europa	'81/4-5	p.15-18
BESIEUX M.	Dossier: Hormonen de spuit eruit	'81/7	p.7-16
BESIEUX M.	Natuurpark Dijleland ook "landschapspark"	'81/8-9	p.4-5
BESIEUX M.	Politieke actie wordt voortgezet	'81/12	p.20-23
en DELAUNOIS H.			
BOELPAEP Y.	De Konventie van Washington	'81/11	p.27-30
BOERSMA J.P.	Zeeland, wat heet goud ?	nov. '80	p.24-26
BOGAERT A.	Kernraketten	'81/8-9	p.44-47
en JANSMA H.			
CLEIREN S.	Beheer in Saeftinghe op de korrel genomen	'82/8	p.25-26
CONINX W.	Vlaams-Nederlands milieu-overleg	'82/9	p.8
	krijgt nieuwe impuls		
COSAERT D.	De geschiedenis blijkt zich te herhalen	'82/10	p.8-11
DAVID H.	Over nationale veiligheid	'81/6	p.29-32
DAVID H.	Mogelijkheden en beperkingen voor de milieubeweging op Europees niveau	'81/11	p.4-7
DE JONG R.	Aktie openbaar vervoer	'81/10	p.6-9
DELAUNOIS H.	Landschapsparken: nieuwe perspectieven	nov. '80	p.8-11
DELAUNOIS H.	Natuurbeschermers uit hun isolement	dec. '80	p.5-6
DELAUNOIS H.	Tien jaar Isis, of hoe het moet	dec. '80	p.9-11
DELAUNOIS H.	Milieubeweging en politiek engagement	'81/1-2	p.5-9
DELAUNOIS H.	Eindelijk landschapsdecreet ?	'81/8-9	p.31-33
DELAUNOIS H.	Waarom een oproep tot de Vlaamse kiezers ?	'81/10	p.3-5
DELAUNOIS H.	Een wettelijke basis voor landschapsparken	'82/6-7	p.29-30
DE MAESENEER J.	Oude Leie-arm te Deinze geherwaardeerd	'81/8-9	p.22-26
DE ROOSE D.	Krekengebied, waarom landschapspark ?	nov. '80	p.12-13
DE ROOSE D.	Een jaar landschapspark Krekengebied	'81/6	p.17-18
DE SMET J., FAESB. en ROYAERD J.	Ontgrondingen en natuurbehoud in Vlaanderen	'81/7	p.4-6
DE SMET W.			
DE SMET W.	De Canadese zeehondenjacht	'82/3	p.24-26
	Walvisjacht en -bescherming, het wikkelen en wegen van de IWC	'82/6-7	p.31-33
DIRKS R.	Milieubeweging en milieubeleid	nov. '80	p.4-7
DIRKS R.	Zullen de berggorillas overleven ?	nov. '80	p.50-51
DIRKS R.	Naar een militante milieubeweging ?	nov. '80	p.52-53
DIRKS R.	Gigantisch project bedreigt het brongebied van de Nijl	nov. '80	p.54-56
DIRKS R.	Spanningen tussen de milieubeweging en de regering Martens IV	dec. '80	p.7-8

DIRKS R.	De waarde van natuurbeleving	dec. '80	p.11
DIRKS R.	Groenkongres... mijlpaal	dec. '80	p.16-18
DIRKS R.	Milieurama: licht (op) groen	'81/1-2	p.3-4
DIRKS R.	Energieverspilling	'81/1-2	p.32-33
DIRKS R.	Milieurama wordt nog beter	'81/3	p.3-4
DIRKS R.	Dossier kernafval: we zitten er (bijna) mee	'81/3	p.11-14
DIRKS R.	Edukatie: milieu, radio en TV	'81/3	p.15-16
DIRKS R.	Phillips Petroleum en de val van Martens IV	'81/5	p.3-4
DIRKS R.	Afval: het rotzooien heeft lang genoeg geduurd	'81/5	p.5-7
DIRKS R.	Naar een Europees milieubeleid ?	'81/5	p.24-26
DIRKS R.	Waarom zijn de gewestplannen zo rood ?	'81/6	p.3-5
DIRKS R.	1984: Big Brother milieubewust	'81/6	p.23-28
DIRKS R.	Milieubeleid met adviesraad en afvaldekreet	'81/7	p.3
DIRKS R.	Week van het bos en groenbeleid	'81/9	p.3
DIRKS R.	P.C.B. mijden als de pest	'81/9	p.27-30
DIRKS R.	Naar een samenwerkingsprogramma van de milieubeweging in Noord en Zuid	'81/10	p.12-14
DIRKS R.	België promotor van een aktieve Europese milieupolitiek	'81/11	p.3
DIRKS R.	Waternverdragen achterhaald	'81/11	p.5-10
DIRKS R.	Leefmilieukampagne '82	'81/12	p.3
DIRKS R.	Hoe operationeel is de Vlaamse afvalmaatschappij	'81/12	p.24-25
DIRKS R.	Worden de Noren oliesjeiks ?	'81/12	p.26-28
DIRKS R.	Regeringsverklaring en milieu	'82/1-2	p.3
DIRKS R.	Afvaltransporten: bestemming Noordzee	'82/1-2	p.18-22
DIRKS R.	Over de noodzaak van een daadwerkelijk milieubeleid	'82/3	p.3-4
DIRKS R.	De zaak Verstele voor het Hof van Beroep	'82/4-5	p.3-4
DIRKS R.	Symbool van wanbeleid: in België mag de meiboom niet meer bloeien	'82/6-7	p.3-4
DIRKS R.	Kritiek op het "Rapport" of de wijzen niet goed wijs	'82/6-7	p.16-18
DIRKS R.	Groenbeleid op de lange baan	'82/8	p.10-13
DIRKS R.	Minister voor Kernenergie en -bewapening	'82/9	p.3
DIRKS R.	Op weg naar de 21ste eeuw	'82/9	p.17-18
DIRKS R.	Naar permanente Noord-Zuid samenwerking	'82/11	p.3
DIRKS R.	De geplande chaos	'82/12	p.3
DRAYE A.M.	Milieu en recht: dwangsom en bouwovertradingen	'81/10	p.20-23
DUBRULLE M.	Waarom een groene partij ?	'81/3	p.29-34
FAES B.	Beken: normalisatie of abnormalisatie	'81/3	p.25-28
GALLE M.	Perspectieven voor natuur en milieu in het Deltagebied van de jaren tachtig	nov. '80	p.41-48
GIJSELS H.	Natuurreserveaat, verboden te...	nov. '80	p.14-18 p.49
GIJSELS H.	Twee grote kongressen	nov. '80	p.18-19
GILLARD P.	Nieuwe aanpak waterzuivering	'81/3	p.22-23
GRAULS L.	Milieufilm-festival: een evenement	'81/5	p.21-23
GRAULS L.	De Alta-stuwdam: meer dan een milieustrijd	'81/10	p.24-27
GRAULS L.	Het tropisch regenwoud: niet alleen bomen en dieren, maar ook mensen in gevaar	'82/12	p.20-22
HARROY J.P.	Ontwikkeling en natuurbehoud	'81/11	p.12-13
HEKSTRA G.P.	De milieupolitiek in Nederland	dec. '80	p.12-15
HEKSTRA G.P.	Milieupolitiek in Nederland	'81/1-2	p.19-24
HEKSTRA G.P.	Milieupolitiek in Nederland	'81/3	p.17-21
HENSELMANS J.	Milieugevaarlijke stoffen	'81/11	p.24-25
HENSELMANS J.	Hoe het chemisch afval onder controle te krijgen	'82/11	p.27-31

HERRIER J.L.	Duinen nabij het Zwin bedreigd	'82/10	p.21-23
JACOBS E.	Planologische aspecten van de luchtvaart-ontwikkeling in B.	nov. '80	p.29
KIEKENS L.	Weer schapen op Saeftinghse schorren ?	'82/6-7	p.5-7
KIEKENS L.	Laat ons leven (jacht)	'82/6-7	p.23-25
KIEKENS L.	De Filipijnse anti-nukleaire beweging	'82/8	p.22-24
KIEKENS L.	De IUCN in actie	'82/9	p.21-23
KIEKENS L.	De OECD : ecologie en economische groei	'82/10	p.16-18
KIEKENS L.	Portret : Werkplaats voor Bewoners (BIRO)	'82/10	p.34
KRAMER T.	De Westerschelde	'82/11	p.4-12
KRUYTZER M.	Milieu en werkgelegenheid	'82/11	p.32-38
KRUYTZER M.	Invloed en betekenis van de Stichting Natuur en Milieu in Nederland	'82/11	p.39-46
KUYKEN E.	De Delta: een ecologische balans 1977-1980	nov. '80	p.40
LAMBREGHTS L.	Asbest: wondervezel met kankerstaart	'82/6-7	p.11-13
LEEMANS F.	Inspraak: BBL en verkiezingen	'81/10	p.32-33
LEROY P.	Milieu en politiek anders bekeken	'81/3	p.5-10
LOUIES J.	Aalst: witte stad	'82/9	p.9-12
MANGE E.	Milieu en economische groei	'82/4-5	p.30-32
MICHELIS J.	Uitverkoop aan de atoommafia	'81/4	p.21-27
MICHELIS J.	Nukleair Terrorisme	'81/8-9	p.6-8
NIJHOFF P. en GIJSELS H.	Voor een algemeen Nederlands milieubeleid	nov. '80	p.20-23
NIJHOFF P.	Overlevingsbeleid voor mens en natuur	'81/4	p.4-11
NIJHOFF P.	De "World Conservation Strategy" in Europa	'81/11	p.8-11
OSSELAER E.	Pers en milieu	'81/6	p.19-22
OSSELAER E.	Pers en milieu	'81/7	p.20-23
OSSELAER E.	Pers en milieu	'81/8-9	p.34-37
OSSELAER E.	Maaslands water ondrinkbaar ?	'81/8-9	p.38-39
OSSELAER E.	Middellandse Zee en Baltische Zee gered ?	'81/10	p.10-11
OSSELAER E.	Limburgse Maaswaterwaarden : één chemische troep	'82/1-2	p.4-6
OSSELAER E.	Hageven-reservaat bedreigd	'82/1-2	p.23-26
OSSELAER E.	Stedelijke fietsvoorzieningen	'82/8	p.14-17
PALS P.	Hobokens laatste groen voor de bijl ?	'81/7	p.17-19
PALS P.	Klassering van de Hobokense Polder wordt kwaadwillig tegengehouden	'82/10	p.13-15
PUNIE J.	Kultuurstrijd en milieubeweging	'82/9	p.24-26
ROEKAERTS M.	Een rode ondertoon in een blauwe revolutie	'81/1-2	p.30-34
ROEKAERTS M.	Filippijnen: moordregime voor mens en natuur	'81/10	p.28-31
ROEKAERTS M.	Bananen eet je met je ogen	'82/4-5	p.26-28
SAVAT K.	Moedermelk versus poedermelk	'82/3	p.13-15
SCHRAM H.F.	Belgische dierenhandelaars schaakmat ?	'81/5	p.16-20
SCHRAM H.F.	Vogel- en walvisbescherming	'81/11	p.31-33
STAES P.	Strukturplanning: de stille revolutie naar meer democratie	'82/3	p.16-23
STEENKISTE G.	Bahro of het radikaal alternatief	'82/3	p.8-12
STRYCKERS P.	Organisatie van de milieu-educatie	'82/4-5	p.19-22
SWART J.	Landbouw en milieu, blijvend konflikt of duurzame samenwerking	'81/11	p.34-39
TIPS W.	De M.E.R. in Malaysia	dec. '80	p.23-26
TONDRE F.	Raad van Europa	'81/11	p.40-42
VAN DEN BILCKE C.	De rechtspraak van de Raad van State	'81/8-9	p.18-21
VAN DER MOSTEN J.	Pers en milieu	'81/12	p.29-32
VAN DER MOSTEN J.	Milieufederatie Oost-Vlaanderen en de gewestplannen	'82/1-2	p.12-13

VAN DER MOSTEN J.	Pers en milieu	'82/1-2	p.27-29
VAN DER MOSTEN J.	Pers en milieu	'82/3	p.27-28
VAN DER MOSTEN J.	Express-weg Turnhout-Leuven en andere	'82/4-5	p.5-6
VAN DER MOSTEN J.	Pers en milieu	'82/4-5	p.23-25
VAN DER ZWIEP K.	Nog niet iedereen is wijs met de Waddenzee	'82/12	p.15-19
VAN MELKEBEKE D.	M.E.R. : naar Europese richtlijnen ?	'81/1-2	p.16-18
VAN MELKEBEKE D.	Konventie van Washington	'81/1-2	p.29-30
VAN MELKEBEKE D.	Chooz, een keerpunt	'81/6	p.6-7
VAN MELKEBEKE D.	Het kort geding	'81/8-9	p.14-17
VAN MELKEBEKE D.	Grenzeloos milieu	'81/10	p.15
VAN MELKEBEKE D.	Natuurbehoud en waterbeheer	'81/12	p.12-17
VAN MELKEBEKE D.	Het was verkeerd te geloven in de eerlijkheid van de politici	'82/1-2	p.7-11
VAN MELKEBEKE D.	Ook uw gemeente kernvrij ?	'82/4-5	p.8-10
VAN MELKEBEKE D.	Wat nu met de werkgroep open ruimte	'82/9	p.6-7
VAN MELKEBEKE D.	Milieu en recht: een bouwvergunning, maar van wie ?	'82/9	p.14-16
VAN MELKEBEKE D.	Griekenland pakt zijn milieuproblemen aan	'82/9	p.19-2
VAN MELKEBEKE D.	Rekreatiedruk op natuurgebieden	'82/10	p.5-6
VAN MELKEBEKE D.	Klachtfoon: de voetganger in verzet	'82/10	p.12
VAN MELKEBEKE D.	Denkcel Ruimtelijke Ordening	'82/10	p.19-20
VAN MELKEBEKE D.	De Straatmus pikt van zich af	'82/12	p.8-10
VAN OERS J.	Wordt het plateau van Margraten afgegraven ?	'82/11	p.13-21
VAN OVERSCHELDE G.	Ekonomie en ekologie : Naar een nieuw evenwicht ?	'82/12	p.23-25
VAN WAELDEREN B.	Dossier: weekendverblijven ?	'81/1-2	p.10-15
VAN WAELDEREN B.	Oost-Vlaanderen: milieu-overleg	'81/1-2	p.31
VAN WAELDEREN B.	Dossier Gewestplannen	'81/5	p.8-15
VAN WAELDEREN B.	Dossier Gewestplannen	'81/6	p.8-16
VAN WAELDEREN B.	Akkermans uit zijn karavans ?	'81/8-9	p.40-43
VAN WAELDEREN B.	Vlaanderens parkeerbeleid: één grote garage	'82/1-2	p.14-17
VEREECKE E.	De uitbouw van de haven te Zeebrugge	nov. '80	p.37-38
VERHAEGEN G.	Pers en milieu	'81/10	p.16-19
VERHAVE W.A.	Geluidshinder als planningskriterium bij luchthavens in Nederland	nov. '80	p.27-28
VERMEYLEN W.	Vlaams-Nederlands milieu-overleg	'81/1-2	p.27-28
VERMEYLEN W.	Galle, Galle aan de wand, waar ligt het mooiste bos van het ganse land ?	'81/11	p.9-10
VERMEYLEN W.	Rij maar an... met openbaar vervoer	'81/12	p.18-19
VERMEYLEN W.	Internationaal Watertribunaal	'82/3	p.6-7
VERMEYLEN W.	Het tropisch regenwoud verdwijnt	'82/4-5	p.11-14
VERMEYLEN W.	België: draaischijf voor Europees gifafval	'82/6-7	p.8-10
VERMEYLEN W.	Krugerpark: groene zones in Oud-Borgerhout	'82/6-7	p.14-15
VERMEYLEN W.	Leopold II-laan heringericht	'82/6-7	p.20-22
VERMEYLEN W.	Gemeenteraadsverkiezingen '82: Van inzicht over inspraak naar meer democratie	'82/8	p.3-6
VERSTRAETEN A.	Onwettige weekendhuisjes... in of uit onze open ruimten	'82/8	p.7-9
VISSER N.	Natuurbescherming	'81/11	p.14-16
VONKEMAN G.	M.E.R.	'81/11	p.17-23
VON MEYENFELDT P.	Een landsgrens keert geen risico's	'82/11	p.22-26
WERQUIN W.	Bellebeekgebied: sporen naar een nieuwe toekomst	'82/12	p.11-13
WIJNHOF P.	Vlaams-Nederlandse milieusamenwerking	'81/1-2	p.25-26
WILDEMEERSCH D.	Stadsvernieuwing: een maat voor niets voor de bewoners ?	'82/10	p.24-26

Zeehonden, tot uitsterven gedoemd ?

door een toen 16-jarige scholier. Signalen komen sindsdien regelmatig uit Harlingen, waar de door hem opgerichte Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee haar zetel heeft. Samen met ruim 35.000 leden, tracht zij ertoe bij te dragen dat dit wonderlijke en unieke natuurgebied wordt behouden en beschermd, zodat ook na ons nog vele generaties zouden kunnen profiteren van het gebied, onder het motto "Wees wijs met de Waddenzee".

Soms is het roeien tegen de stroom op, vooral in een periode van economische recessie, zoals ons land die op dit ogenblik doormaakt. Men is dan sneller geneigd ten aanzien van natuur en milieu een oogje dicht te doen. Dat is gevaarlijk, want waartoe dit kan leiden tonen de vele gif-

belten in ons land, die niet nodig waren geweest indien destijds wat zuiniger met het milieu was omgesprongen en men toen wat meer had uitgegeven om de rommel netjes op te ruimen.

Ook het Waddengebied ontkomt niet aan de tendens van "de natuur kan nog wel wat hebben". Het wordt steeds moeilijker om allerlei milieu-onvriendelijke handelingen na te laten. En juist nu is het meer dan noodzakelijk, want de druk op het gebied is al zo geweldig groot. Er kan niets meer bij. En daarom is het nodig dat steeds meer mensen wijs worden met de Waddenzee.

Voor meer informatie over het Waddengebied :

Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, Voorstraat 18, Postbus 90, 8860 AB Harlingen.

Het tropisch regenwoud: niet alleen bomen en dieren, maar ook mensen in gevaar !

Lieve Grauls

Er wordt veel geschreven over het verdwijnen van het tropisch regenwoud en over het verdwijnen van weer zoveel boom-, plant- en diersoorten. Maar ook de mens wordt bedreigd door de aftakeling van het regenwoud. Het gebrek aan brandhout is zelfs een van de belangrijkste oorzaken van de onderontwikkeling van de derde wereld.

In de meeste ontwikkelingslanden is hout (brandhout en houtskool) de belangrijkste energiebron. In Kenya bv. leeft 90% van de bevolking op het platteland. Hout is voor deze mensen praktisch de enige energiebron. In Zambia is het hout voor 88% de enige huishoudelijke energiebron. Eenzelfde toestand vindt men ook in Nepal en Bangladesh. In India is hout iets minder belangrijk, maar toch wordt 80% van de energie voortgebracht door hout.

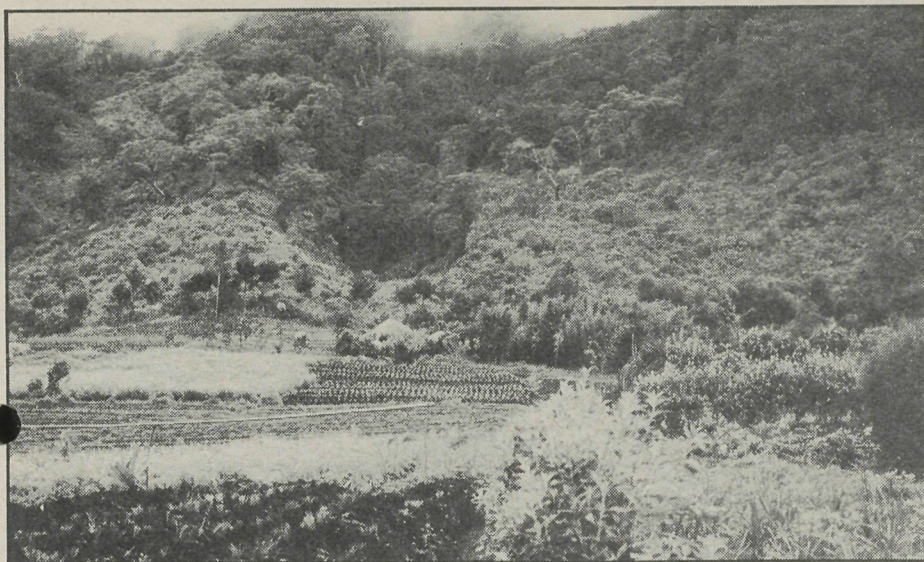
Het aanbod van hout wordt in deze landen uiteraard ook kleiner door de druk uit de grote steden. Zo zijn bv. alle bossen in een straal van 70 km rond Onagadougou in Opper-Volta gebruikt als brandhout voor de stedelingen. En de ontbosing gaat voortdurend verder. Globaal gezien schatten de Verenigde Naties dat 101 miljoen mensen lijden aan brandhoutschaarste, 89 miljoen daarvan wonen op het platteland.

Ideaal zou zijn dat enkel het sprokkelhout gebruikt wordt voor verbranding, dan zou de groei van

het woud niet aangetast worden. Maar de vraag naar brandhout blijft stijgen door de bevolkingsaan groei en het gebrek aan alternatieve energiebronnen. De toestand evolueert daardoor naar een snellere exploitatie van het woud dan de tijd nodig voor regeneratie, dus naar overexploitatie en tenslotte naar degeneratie. Zelfs het weg nemen van dorre bladeren en allerhande afval, dat als brandstof zou kunnen dienen, ontardt de bodem en werkt de erosie in de hand.

Eens dat de verarming van de bodem begonnen is, volgt de uitputting van de beboste zones die brandhout leveren, met ernstige gevolgen voor de plaatselijke bevolking. Het brandstoftekort betekent een groot probleem voor het voedingsniveau van de plattelandsbewoners (die reeds in vele gevallen ondervoed zijn), aangezien geen enkel voedingsmiddel kan gekonsumeerd worden zonder vooraf gekookt te worden. Het aantal warme maaltijden wordt gereduceerd tot één, waardoor de hoeveelheid voedingsstoffen nog kleiner wordt. De kooktijd van vlees wordt verkort zodanig dat er nog meer gevallen voorkomen van ontstekingen aan de ingewanden. Het gebrek aan verwarming heeft uiteraard ook een schadelijke invloed op de gezondheid, zeker in bergachtige streken waar het gebrek aan verwarming 's nachts vooral ouderlingen en kinderen treft.

Naast brandhout en houtskool wordt meer en meer organisch afval ge-

bruikt, waardoor een belangrijke meststof voor de bodem verloren gaat. Door de achteruitgang van de vruchtbaarheid worden de oogsten magerder. Volgens de FAO wordt jaarlijks 400 miljoen ton koemest verbrand in Azië, het Nabije Oosten en Afrika. Iedere opgebrande ton betekent een verlies van ongeveer 50 kg graangewassen, hetgeen natuurlijk zware implicaties heeft voor de economie... En zo zitten we weer in een straatje zonder einde.

Men kan stellen dat de energie-schaarste in de ontwikkelingslanden steeds vergroot en het is daarbij meestal zo dat de armste landbouwstreken het meest gebrek lijden aan brandhout.

De rol van de vrouw

Door de ontbossing moet er een steeds langere afstand afgelegd worden voor het verzamelen van brandhout. Het is niet zeldzaam dat een vrouw vele dagen moet doorbrengen op zoek naar brandhout, dat

slechts toereikend is om te voorzien in de energiebehoefte van enkele dagen. In Tanzanië bv. zijn 250 tot 300 mandagen nodig om in de houtbehoefte van één gezin te voorzien. Nu moet er een volledige dag gegaan worden voor het hout dat 30 jaar geleden op een afstand van 1 à 2 uur gaans lag.

De taak om hout te halen berust over het algemeen bij de vrouw. Men mag dus gerust aannemen dat de kwaliteit van het leven van een vrouw in de derde wereld steeds achteruitgaat, zonder nog te spreken van de toenemende vermoeidheid en de ziekten die daaruit voortvloeien. Cijfers hierover zijn nauwelijks beschikbaar.

In het dorp "Dwing" in de Himalaya moeten de vrouwen minstens 10 km gaan over bergpaden, drie dagen op vier, gemiddeld zeven uur per dag, om in het nodige brandhout te voorzien. Van iedere reis brengen zij op hun rug 25 kg hout mee, en zowel jonge, oude en zwangere vrouwen gaan mee op stap. Deze toestand is een onnoemlijke verspilling van menselijke energie.

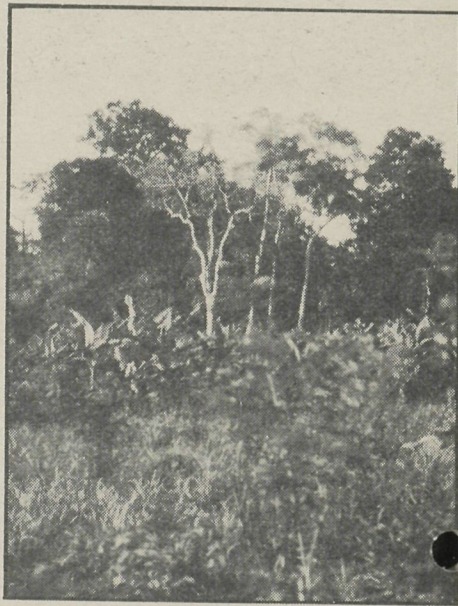
In het dorp Dungri-Poritoli in de Himalaya hebben de vrouwen zich verzet tegen het rooien van een bos in een naburig dorp, waar aard-appelen zouden geteeld worden. Dit protest heeft de verkoop van het bos verhinderd; de vrouwen wisten immers dat, indien het bos zou verdwijnen, zij zoveel langer zouden moeten lopen om aan hout te geraken. In de ontwikkelingslanden zijn er trouwens meer en meer vrouwen, die in opstand komen tegen de ontbossing en die de heraanplanting van bossen aanmoedigen.

Als energiebron voor huishoudelijk gebruik of zelfs voor kleinschalig industrieel gebruik is hout niet doeltreffend. Wat het gebruik van hout voor het koken betreft, gaat 90 tot 94% van de voortgebrachte warmte verloren als de traditionele ovens worden gebruikt. Nochtans zou een kleine technische aanpassing volstaan om het rendement bv. te verdubbelen. Daardoor zou de helft van het hout kunnen gespaard worden.

Samenvattend kan men stellen dat de houtschaarste een belangrijk probleem is in de ontwikkelingslanden. Door de druk van onze Westerse konsumptiemaatschappij, die de zwaarste verwoestingen teweeg brengt in het tropisch regenwoud, worden de armen verplicht een gedeelte van hun pover inkomen te besteden aan brandhout, dat vroeger gratis voorhanden was. Hierdoor kunnen zij minder levensnoodzakelijke voedingsmiddelen aankopen. De ontbossing, de verarming van de bodem en de erosie hebben een fatale weerslag op de landbouwproductie. Daarom is het noodzakelijk dat er onmiddellijk initiatieven genomen worden om deze schaarste te bestrijden.

Er dienen bepaalde programma's opgesteld te worden voor herbebossing, meer bepaald met snelgroeien-

de bomen. De participatie van de plaatselijke bevolking is hierbij onontbeerlijk. Tegelijkertijd moet gezocht worden naar middelen om het rendement van brandhout te verhogen. Dit zou kunnen door om te schakelen naar houtskool en door de efficiëntie van de ovens te verhogen. Daarbij dienen technieken ontwikkeld te worden die gebaseerd zijn op plaatselijk beschikbare energiebronnen, meer bepaald hernieuwbare energiebronnen. Hierbij zouden zonne-energie, windenergie, de produktie van biogas en kleine watercentrales een grote rol kunnen spelen.

Uitgebreide informatie over de problematiek rond het tropisch regenwoud vindt U in "Deforestation and Development", een uitgave van het EEB, Vautierstraat 31, 1040 Brussel.

Wie wil meehelpen bij de bescherming van het regenwoud, kan zich wenden tot de Stichting Werkgroep Behoud Tropisch Regenwoud, Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht.

Ekonomie en ekologie: naar een nieuw evenwicht ?

G. Van Overschelde ⁽¹⁾

In het spanningsveld binnen ekologie en ekonomie moet het welzijn van de mens centraal staan. De ekologische bekommernis moet een voortdurende krachtlijn zijn in een beleid gebaseerd op volksnationaal humanisme en integraal federalisme.

Het behoud en verbreden van het economisch draagvlak moet verzoend worden met de ekologische bekommernis. Wetenschap en techniek moeten worden gebruikt als onvervangbare middelen bij het beantwoorden van de ekologische uitdaging. Bij nieuwe uitvindingen moeten vooraf de maatschappelijke gevolgen en de ekologische aspecten opgespoord en afgewogen worden.

Algemene uitgangspunten

Het vertrekpunt moet zijn dat de mens de wisselwerking met de natuur nodig heeft voor zijn welzijn. Er moet een waardenpatroon opgesteld worden met bovenaan de prioriteiten die wezenlijk zijn voor dit welzijn. Bekommernis en economische aktiviteit hoeven niet altijd tegenstrijdig te zijn : zo zijn vele aktiviteiten voor de zuivering van het milieu in vele gevallen arbeidsintensief. Ook het minder gebruiken van energie kan een positieve weerslag hebben op de ekonomie en de hinder beperken.

Het is echter zo dat de chemische, biologische en nukleaire bewapeningswedloop het grootste ekologische risico inhoudt voor het mensdom. Alle beschikbare middelen moeten worden aangewend om dat ontzaglijke risico af te wenden. Dringend is daarenboven het opstellen van een sluitende lijst van duidelijke milieunormen, met sankties die in werkelijke verhouding staan tot de overtreding. De eis dat de vervuiler betaalt is een wezenlijk beginsel. In de positieve zin kan gewerkt worden met aanmoedigingspremies.

Een hernieuwde aandacht voor de ruimtelijke ordening en een herdenken van de ruimtelijke planning zijn noodzakelijk. Daartoe is de oprichting van een Vlaams Instituut voor Onderzoek en Beheer van de Omgeving nodig. Dit instituut moet de bestaande cellen van alle ministeries voor Vlaanderen samenvoegen en organiseren. Het doorvoeren van de Milieu Effect Rapportering moet rekening houden met de gehele kontekst van het leefmilieu, waarbij de bevolking moet worden geraadpleegd. Tot slot dient in de onderwijsprogramma's een verplicht vak ekologie te worden opgenomen.

Konkreet: ons ruimtelijk kader

De gewestplannen vormen geen voldoende barrière voor de wildgroei. De wet moet dringend worden aangepast en de te sterke centralisa-

(1) Directeur v. h. Vlaams-Nationaal Studiecentrum.

Inspraak

tie bij de ruimtelijke ordening moet worden uitgeschakeld.

Bij elke planning moet zowel het economische, als het sociaal-kulturele, als het ekologische worden betrokken, met het voorzien van voldoende inspraak. De sterke scheiding tussen de functies wonen, werken en ontspanning werkt de vervreemding in de hand. Men moet meer rekening houden met de samenhang van deze functies.

De keuzen en de prioriteiten voor de ruimtelijke ordening in Vlaanderen moeten vastgelegd worden in een Nota voor de Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen.

Energie

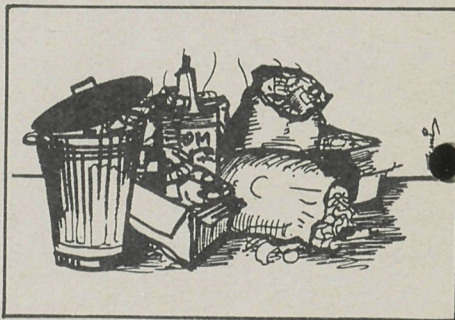
De energiesector moet onder gemeenschapscontrole komen, waarbij alternatieve energiebronnen moeten worden gestimuleerd. Alle beslissingen moeten genomen worden door het parlement. Er moet worden gestreefd naar verscheidenheid in de energiebronnen en naar een grotere spreiding van de herkomst. De enige eigen energiebron, de steenkool moet ten volle worden aangewend. Aandacht moet worden besteed aan herwinnen van afvalwarmte, gemeenschappelijke huis- en waterverwarming en stadsverwarming.

Er moet een moratorium komen voor kernenergie. Nieuwe centrales mogen er maar komen als duidelijkheid is verkregen over de wezenlijke problemen van de afvalbehandeling. De deelname in kweekreactoren is onverantwoord wegens de daaraan verbonden gevaren. Om dit alles te verwezenlijken is de oprichting van een Vlaams ministerie van Energie onontbeerlijk.

De natuurlijke omgeving

De huidige wetgeving is onvoldoende en blijft toch dode letter. Wat waterbeleid aangaat is het belangrijk dat de bevoegdheden van afval- en drinkwater worden samengevoegd. Lozingsvergunningen moeten nauwgezetter worden behandeld. Het verbruik van regenwater moet worden aangemoedigd en de vervuiling moet worden beperkt door lozingsheffingen.

De basiswetgeving op de luchtverontreiniging moet worden uitgebouwd tot een sluitend geheel. Op Europees vlak moeten initiatieven worden ontwikkeld voor een internationale aanpak van de problemen. In principe moet afval zoveel mogelijk worden voorkomen: onafbreekbare stoffen moeten worden geweerd en het huishoudelijk afval moet selektief worden opgehaald en verwerkt.

De winning van de reeds schaarse oppervlakte-delfstoffen moet worden verminderd omwille van het gevaar voor natuur- en landschap. Gebruik van alternatieve grondstoffen uit afval dient bevorderd. De strijd tegen lawaaihinder ver-

Inspraak

eist eerst en vooral passende geluidsnormen. De bestaande hinder moet worden geweerd door beplanting, bermen en panelen

Verkeer en vervoer

Er zijn voldoende autostrades waarvoor het sekundaire wegennet verwaarloosd werd. Voorrang moet nu worden verleend aan het openbaar vervoer en gemeenschappelijk autovervoer, aan fietsers en voetgangers, de veiligheid van het kind en de verplaatsingsmogelijkheden van gehandicapten.

Pendel moet worden bestreden door o.m. spreiding van de diensten en glijdende werkuren om pieken uit te vlakken. In woonkernen moeten zoveel mogelijk verkeersarme en -vrije straten en zones worden voorzien.

Ekologie en maatschappij

Federalisme houdt in dat de overheid zoveel mogelijk grootschalig-

heid beperkt en vervangt door de meest sociaal en economisch-ekologisch verantwoorde schaal. De vooruitschrijdende elektronika moet oordeelkundig worden gebruikt en houdt dan de belofte in van een doorgedreven kleinschaligheid.

Vrijwilligerswerk moet worden aangemoedigd en het beste kader waarin een sterk omgevingsfront tot stand kan komen is de Bond Beter Leefmilieu. De milieugroeperingen moeten volwaardige gesprekspartners worden op het sociaal-economisch vlak en ruimtelijk beleid.

"INSPRAAK" is een open tribune.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze rubriek, waarin de auteur onder eigen verantwoordelijkheid zijn persoonlijke mening weergeeft m.b.t. milieuproblemen in hun brede betekenis.

Reakties zijn steeds welkom.

Korte berichten

Spreeuwenblunder van Akkermans

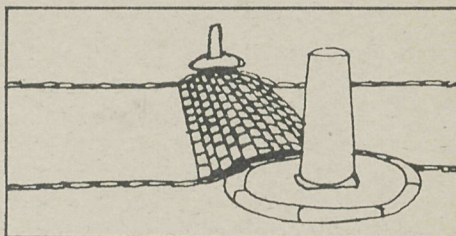
Het toelaten van het vangen van spreeuwen met dubbele netten door het stadspersoneel van Oostende kan op geen enkele manier een oplossing brengen voor de spreeuwenoverlast in het centrum van de stad. Het CCVB noemde het een ornithologische blunder van Minister Akkermans en eiste het onmiddellijk intrekken van de vangstvergunning. Deze toelating werd immers verleend tegen alle adviezen in en zonder het raadplegen van de speciaal opgerichte Ornithologische Commissie.

Volgens het CCVB gaat het hier om trek-spreeuwen die een "tijdelijke" slaappleats zoeken tussen de huizen, omdat de gekende spreeuwen-slaapbossen langs de kust voortdurend gestoord worden door zogenaamde "jagers". De vogels die worden gevangen in de netten, opgesteld even buiten de stad, zijn doortrekkers die niet eens te Oostende overnachten. Andere methoden moeten worden toegepast. Daarbij komt nog dat dergelijke uitzonderingsvergunningen een stimulans zijn voor de sluikvangst. Deze neemt immers zienderogen toe. Er is nog steeds geen degelijk kontrolenet uitgebouwd om de naleving van onze voortreffelijke vogel-wetgeving op te volgen.

MB.

Verkeerscijfers spreken voor zich

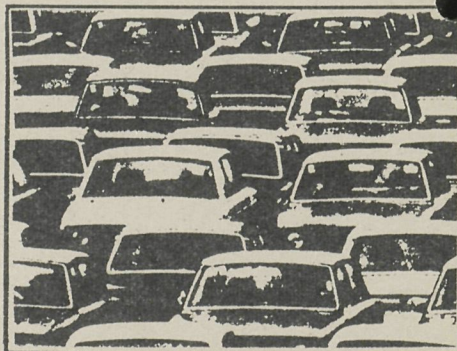
Tussen 1972 en 1980 is het auto-voertuigenpark in Nederland meer gestegen dan in België (Nederland met 40% en België met 36,6%). Het

aantal dodelijke verkeersslachtoffers is er echter meer gedaan dan bij ons (in Nederland zijn er 38,9% en in België 22,1% minder verkeersdoden). Is dit het resultaat van een andere verkeersveiligheidsaanpak?

De wetgeving en sankties zijn vergelijkbaar. Het onderscheid moet men elders zoeken: in Nederland is reeds jaren een minister verantwoordelijk voor de verkeersveiligheidssituatie. Er is een duidelijk en uitgesproken verkeersbeleid met een ruime inspraak en een grote decentralisatie. Een grote zorg gaat uit naar het fietsbeleid en naar de verkeersleefbaarheid in het algemeen. Een verkeersakademie vormt verkeersingenieurs voor de privé- en overheidsdiensten. Daarenboven krijgen actiegroepen die verkeersveiligheidsproblemen aansnijden, subsidies. De cijfers spreken voor zich.

MB.

Korte berichten

De Zwinduin en gevirwaard

De BBL heeft zijn slag thuisgehaald. Voorlopig althans. Gemeenschapsminister Akkermans verklaarde voor de Vlaamse Raad dat het prestigeprojekt in de Zwinduin en -bosjes er niet komt. Het statuut van "natuurgebied met wetenschappelijke waarde" blijft behouden.

Een intense campagne van de BBL is hieraan voorafgegaan. Deze ken- de heel wat navolging. Via pers, radio en TV werd het standpunt weergegeven. Panorama besteedde er een uitzending aan. Diverse organisa- ties uitten hun ongenoegen over de mogelijke nieuwe aanslag op de natuur in het kustgebied. De partijen werden opgeroepen om snel en zeer konkreet een stand- punt publiek te maken en eventuele "manipulaties" voor de principiële goedkeuring van het projekt te voorkomen. Er kwam steun van onze Nederlandse vrienden en zelfs de Benelux kwam erbij te pas. MB.

Reddingsoperatie bomen Antwerpse Zoo

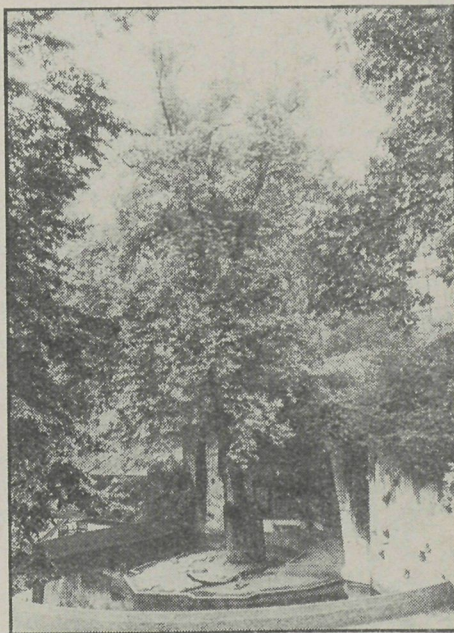
De Antwerpse Zoo is een park in het centrum van de stad. De rijk- dom aan hoogstammige bomen maakt de omliggende bebouwing onzichtbaar en scheidt een sfeer van rust en na- tuurlijkheid, het is een unieke oase in de grootstad.

In 1972 startte de dienst aanplan- tingen van de Zoo een programma om het bomenbestand zo goed mogelijk te begeleiden en in stand te hou- den. : werd een inventaris gemaakt en men telde 344 bomen. Via aller-

lei formules kan men de aanwezig- heidswaarde van het bestand bepalen, momenteel wordt dit op 60.000.000 fr. geraamd.

Maar ondanks de voortdurende zorg gaat het niet goed met de bomen in de Zoo. De oorzaak ligt vooral bij externe invloeden, zoals de lucht- verontreiniging en vooral de daling van de grondwatertafel (o.a. door de aanleg van de pré-metro). Red- ding is mogelijk door onderaardse bevoeiing : op drie plaatsen wor- den waterwinningsputten geboord, het opgepompte water wordt dan via ondergrondse leidingen naar de bo- men geleid.

Deze reddingsoperatie kost echter veel geld : 30 miljoen fr. Het mi- nisterie van Verkeerswezen zal voor 75% tussenkomen, 7 miljoen fr. moet elders worden gezocht. Wie wil mee-

Korte berichten

helpen bij deze reddingsactie kan een bijdrage starten op rekening-nummer 000-0558905-88 van het Bijzonder Fonds van de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen. Vanaf 1000 fr. zijn de giften aftrekbaar van de belastingen.

RB.

Rapport Kruiseke

Einde oktober maakte de schrijvende pers de resultaten bekend van een rapport over de effecten in de gemeente Kruiseke van de uitwaseming- en van de Métallurgie Hoboken aan de overkant van de Schelde. Daaruit blijkt dat te hoge concentraties van zware metalen in de bodem en de lucht aanwezig zijn en dat vooral lood en cadmium via de voedselketen door de mens worden opgenomen.

Merkwaardig is dat het hier gaat om een rapport dat dateert van maart 1980 !!! Het heeft er dus 2 jaar en 6 maand over gedaan om uitgebreid de pers te halen. Eerlijkheidshalve dienen wij wel te vermelden dat Het Volk indertijd het bestaan van dat rapport signaleerde. Hoe dat komt ??? Het rapport lag sinds maart '80 ter inzage in het gemeentehuis. Waren er dan geen burgers geïnteresseerd om het in te kijken? Nou ja, zo eenvoudig was het niet : men had toelating nodig van het gemeentebestuur en men mocht nota noch kopie nemen. Het vergde dus wel een goed geheugen om de gegevens te onthouden.

Waarom deze obstakels voor een eventueel geïnteresseerde burger ? Provinciegouverneur De Kinder van Oost-Vlaanderen had burgemeester Verberckmoes opdracht gegeven om

"het rapport met de grootst mogelijke diskretie te behandelen omdat er bepaalde konklusies in stonden die de leek verkeerd zou kunnen interpreteren". M.a.w. "wat niet weet, wat niet deert, en hoe minder pottiekijkers, hoe minder moeilijkheden !" Dat bleef dus 30 maand lang zo. Tot een even gedurfde als geslaagde actie van een Agalev-adept het rapport kort voor de gemeenteraadsverkiezingen in openbaarheid bracht...

Waar halen de "deskundigen" het recht vandaan om een dergelijk rapport "geheim" te houden ??? Zijn de burgers van Kruiseke dan geen belanghebbende partij of gaat het niet om hun gezondheid ? Een degelijke voorlichting ware hier op zijn plaats geweest. Het is juist dat eeuwige verstoppertje spelen dat het wantrouwen van de bevolking opwekt en dat de voedingsbodem is voor geruchten en wilde spekulaties. Het wordt tijd dat gouverneur De Kinder en burgemeester Verberckmoes hun licht opsteken bij "de Wakkere Burger" van de Stichting Lodewijk de Raedt, want van recht op informatie en inspraak hebben deze gezagvoerders weinig kaas gegeten.

DVM.

Loodvrije benzine

De Europese Unie van de Konsumentenverenigingen ijvert voor het gebruik van autobenzine zonder lood. Vanaf 1 januari 1985 moeten alle nieuwe auto's op loodvrije benzine lopen. Na een overgangperiode van 10 jaar moet het lood in de benzine definitief verboden worden. Lood vormt immers een bedreiging voor de gezondheid van kinderen en zwangere vrouwen.

LK.

Korte berichten

Eindejaarspakket

De vzw VAKS start met de verkoop van een eindejaarspakket. Dit bestaat uit een "dossier kernenergie" een zelfklever en een badge tegen atoomenergie en kost 100 fr. (inkl. verzendingskosten). Dit pakket kan besteld worden door een omslag met 100 fr. op te sturen naar vzw VAKS, Breughelstraat 31-33, 2000 Antwerpen.

LK.

Milieu Info

De vereniging Leefmilieu-Middenkust bracht zopas een nieuw milieublad op de markt : "Milieu Info". Met artikels over o.a. de iepenziekte, het hondenprobleem in Oostende, het gemeentelijk energiebe-

leid en specifieke Middenkust-problemen, wil het milieublad het milieubewustzijn bevorderen.

"Milieu Info" kost 30 fr. per nummer of 150 fr. voor een abonnement. Kan besteld worden door storting op rekeningnummer 001-1096578-69 van Leefmilieu Middenkust, Elisabethlaan 233, 8400 Oostende.

LK.

Bocholt tegen natuurschending

Ook de gemeente Bocholt heeft zich nu formeel uitgesproken tegen het onwettig en niet erkend herstelplan van het natuurgebied Smeetshof. Daar is de firma N.V. Machiels reeds jaren een eigen herstelplan aan het uitvoeren ondanks protesten en veroordelingen. Teneinde de toestand te herstellen hadden het Bestuur van Stedebouw en de Gemeente enkele adviezen geformuleerd.

Een officieel controle-onderzoek bracht aan het licht dat deze slechts in minieme mate waren opgevolgd. Een vernietigend verslag volgde hierop : het hele natuurgebied (168 ha) is thans nog enkel één groot landbouwgebied met verover de 100 ha maïsveld. De drainering die verwijderd moest worden, is nog steeds in functie. Slechts 2,7 km dreef (van de verwoeste 12 km) is heraan geplant. Het grootste deel van deze heraanplanting is stervende. Er is nog steeds geen aanvang gemaakt met de gevraagde aanplanting van 50 ha loofbos. Men besluit : alleen het gewestplan Neerpelt-Bree kan als steunbasis voor de herinrichting dienen, zowel nu als in de toekomst.

MB.

Publikaties

De kust van Rottum tot Calais

Het boek "De kust van Rottum tot Calais" behandelt de verschillende aspecten van het kustgebied : het strand, de zandbanken langs de kust, de aanspoelsels aan het strand, de duinen, het ontstaan en de geschiedenis van onze kust.

Wie een antwoord zoekt op de vraag hoe het komt dat onze kust er uit ziet zoals ze er uit ziet, zal in dit werk een antwoord vinden. De tekst is geïllustreerd met vele kleuren- en zwart-wit foto's. Een aantal kaarten verduidelijken o.a. de evolutie van de kustlijn en de ligging van de zandbanken.

*De kust van Rottum tot Calais -
Uitgeverij Het Spectrum Utrecht/
Antwerpen - 191 blz. - 760 fr.*

LK.

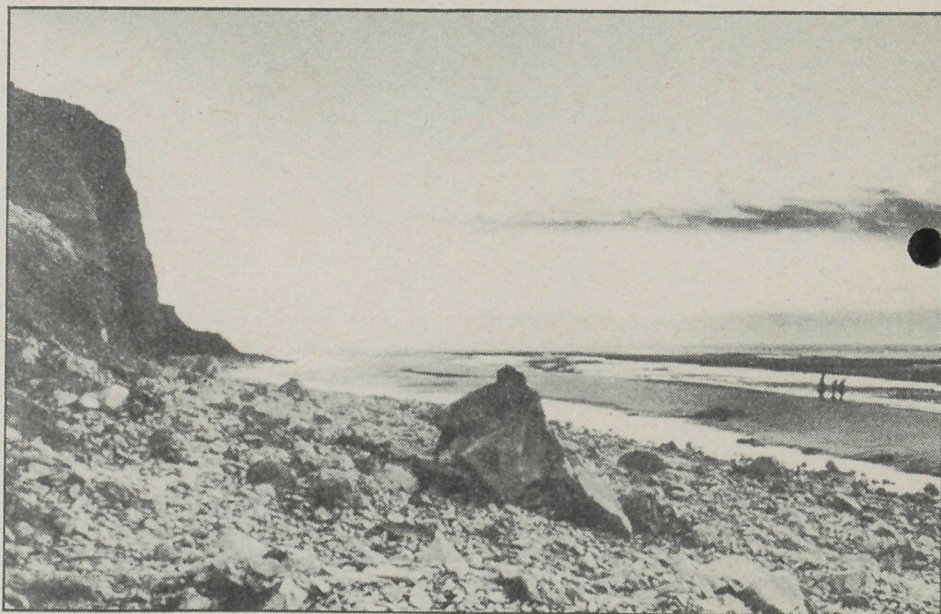
De Konferentie van Stockholm 1982

De eerste versie van het rapport van de Konferentie van Stockholm over de Verzuring van het Leefmilieu bevat een overzicht van de verklaringen afgelegd door de betrokken ministers op de Ministeriële Konferentie en een samenvatting van het rapport van de Vergaderingen van Experts.

Het uiteindelijke rapport, dat pas over enkele maanden verschijnt, zal o.a. de volledige rapporten van de Ministeriële Konferentie en de Vergadering van de Experts bevatten.

*The 1982 Stockholm Conference on
Acidification of the Environment -
Jordbruksdepartementet, Ministry
of Agriculture, S-103 33 Stockholm,
Sweden - 53 blz.*

LK.

Publikaties

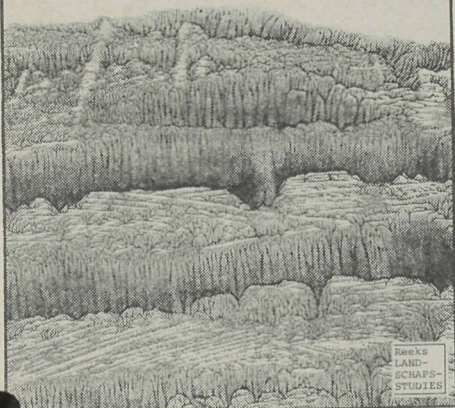
Landschapstaal

Van het Centrum voor Landbouwpublikaties en Landbouwdokumentatie Wageningen, verscheen onlangs als eerste deel in de reeks Landschapsstudies : "Landschapstaal, een stelsel van basisbegrippen voor de landschapsekologie".

Landschapstaal

Een stelsel van
basisbegrippen voor de landschapsekologie

P.J. Schroevers (red.)

Landschapstaal wordt hierin beschouwd als een bijdrage tot begripsvorming. Het boek is echter geen opsomming van losse woorden en begrippen. Aangezien de betekenis van een woord kan veranderen naargelang de kontekst waarin het gebruikt wordt, werd de woordenlijst geïntegreerd in tekst. Op deze wijze worden o.a. systeem-, werkingssfeer- en ingreepbegrippen gedefinieerd en termen zoals cultuur en landschap nader toegelicht.

De reeks Landschapsstudies richt zich vooral tot landschapsonderzoekers, planologen en studenten en leerkrachten.

Landschapstaal - Reeks Landschapsstudies - Uitgeverij De Sikkels nv - 109 blz. - Prijs : 478 fr.

LK.

Jaarverslag 1981 van de Stad Antwerpen

Onlangs publiceerde de stad Antwerpen het jaarverslag 1981 van de Dienst voor Openbare Gezondheid. Het verslag omvat twee grote onderdelen : "Hygiëne en preventieve geneeskunde" en "Milieuhygiëne".

In dit laatste deel gaat het Centrum tegen Lucht- en Waterverontreiniging dieper in op de mate waarin de regio Antwerpen verontreinigd wordt en op het probleem van de controle van industriële produkten. Alle bevindingen worden verduidelijkt aan de hand van tabellen, grafieken en kaarten.

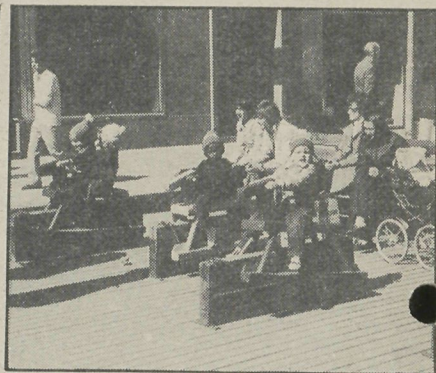
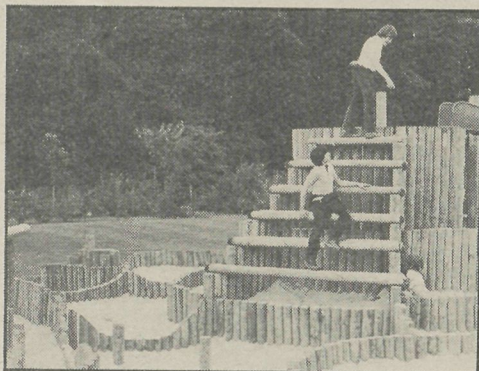
Jaarverslag 1981 van de Dienst voor Openbare Gezondheid - Stad Antwerpen - 147 blz. - Te verkrijgen bij : Stad Antwerpen, Openbare Gezondheid, Zirkstraat 36, 2000 Antwerpen.

LK.

Pleidooi voor speelruimten

In de gemeente Nazareth is een rapport verschenen met als titel : "Pleidooi voor meer en betere speelruimten in de gemeente Nazareth". Drie sociologen, bekommerd om een goede woonomgeving, hebben op eigen initiatief een krachtig pleidooi geschreven voor meer

Publikaties

aandacht en een bewuste inzet voor het creëren van betere speelkansen voor de kinderen in de gemeente.

Het onderzoek omvat zowel enkele theoretische beschouwingen over het spel van de kinderen, als praktisch onderzoeksmateriaal. In 1980 werd een enquête afgenomen bij 277 ouders en bij 266 kinderen van de gemeente. De centrale vraag was: "Hoe denken ouders en kinderen over de speelmogelijkheden in de gemeente?". Op deze manier kregen ouders en kinderen de kans zelf hun speelwensen te formuleren.

Het rapport gaat ook in op enkele noodzakelijke aspecten i.v.m. de inrichting en de planning van een kindvriendelijk woon- en speelmilieu en geeft suggesties voor een gemeentelijk actieplan.

De auteurs zijn van mening dat de initiatieven in samenspraak met de bewoners moeten genomen worden. De brochure is bedoeld als een werkmop voor al wie in de problematiek van het spelende kind geïnteresseerd is. Het rapport zit vol ideeën, suggesties en voorstellen, geïllustreerd met kaarten, tabellen, tekeningen en foto's.

Pleidooi voor meer en betere speelruimten in de gemeente Nazareth - 100 blz. - Te bestellen door storting van 150 fr. (+ 25 fr. verzendkosten) op rekeningnummer 001-1278756-81 van de Werkgroep Speelruimte, Statiestraat 113, 9731 Eke-Nazareth.

LK.

De les van Zoersel

In de dossierreeks van het programma "Stad en Dorp 80" van de Koning Boudewijnstichting is het vierde nummer verschenen onder de titel: "De les van Zoersel - Structuurplanning, een weg naar lokale democratie".

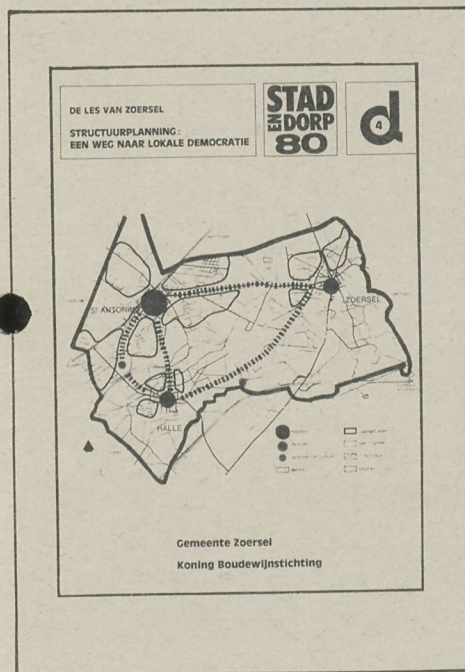
Structuurplanning is een vorm van integraal onderzoek van alle facetten van het gemeentelijk beleid en van het maatschappelijk leven in de gemeente. Het heeft tot doel een dynamisch en toekomstgericht beleidsinstrument te zijn. De kern van de structuurplanning zoals die werd opgevat in Zoersel, is het gesprek tussen het bestuur en de bevolking.

In het eerste deel wordt een korte schets gegeven van de werkwijze in

Publikaties

Zoersel. In een tweede deel worden de voornaamste ruimtelijk-maatschappelijke problemen en processen in Zoersel belicht. Een derde deel omvat het Richtplan. Hierin wordt de gewenste ruimtelijke en deels maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente op langere termijn omschreven. Dit plan vormde de basis voor een onderzoek naar de realiseerbaarheid ervan. Dit onderzoek vloeide uit in een Struktuurplan, dat wordt beschreven in het vierde deel. In woord en beeld wordt een beleids- en actieprogramma vastgelegd. De bijbehorende kaart geeft een duidelijk beeld van de ruimtelijk situeerbare elementen van het Struktuurplan.

Struktuurplanning Zoersel - 173 blz. - Te bestellen bij de Koning Boudewijnstichting, t.a.v. Mevr.

Van Bever, Brederodestraat 21, 1000 Brussel, tel. 02/511.18.40. - Prijs : 150 fr.

LK.

RMLZ-Dokumentatiemappen Landschapsonderzoek

In de reeks RMLZ-Dokumentatiemappen van de afdeling Landschappen van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, is het zesde nummer verschenen. Dit nummer bevat, naast de gewone rubrieken, twee uitgebreide bijdragen, nl. "De Dijlevallei ten zuiden van Leuven, tussen de E5-autosnelweg en de taalgrens" en "Landschapsbeeld- en visuele landschapskartering : een literatuuroverzicht in functie van de beleidsvoorbereiding in de Vlaamse Gemeenschap".

Deze publikatie is vooral interessant voor personen die actief zijn in het domein van de landschapszorg, het natuurbehoud, de milieuedukatie en het onderwijs van biologisch, milieukundig en aardrijkskundig georiënteerde vakken.

RMLZ-Dokumentatiemappen Landschapsonderzoek - Prijs abonnement voor nrs. 6, 7, 8 en 9 : 300 fr. - Te bestellen door storting van dit bedrag op rekeningnummer 000-2001776-84 van het Fonds voor Monumenten en Landschapszorg.

LK.

Rechtzetting

In tegenstelling tot het bericht in Milieurama nr. 10, p.33, is de brochure "Landschapswandeling Alden-Biesen" niet gratis verkrijgbaar. Zij kan besteld worden bij het Provinciaal Natuurcentrum Rekem, Populierenlaan 30, 3620 Rekem-Lanaken, tegen de prijs van 50 fr. (+ 15 fr. verzendingskosten).

LK.

Wij beschermen uw kostbare bezit. Voor een lage prijs.

Uw woning.

Na uw gezin, uw kostbaarste bezit.

Maar waar u jaren voor gewerkt hebt, kan in enkele minuten in rook opgaan!

Neem dus een degelijke verzekeraar onder de arm, die u afdoende beschermt tegen de gevolgen van een brand.

De ASLK biedt u een "vuurvaste" brandverzekering, voor een verrassend lage prijs.

De gedekte risico's zijn

heel ruim. Zelfs de inhoud van uw koelkast of diepvriezer, zelfs uw gazon, mocht die beschadigd worden bij de bluswerken, worden vergoed.

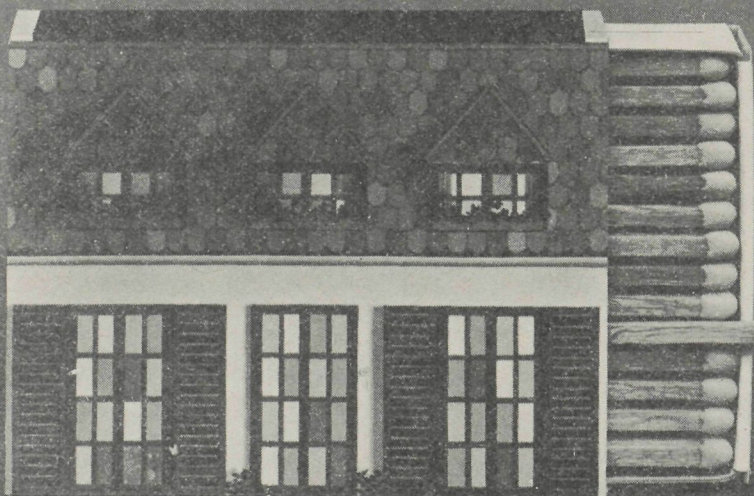
En dat staat allemaal, klaar en on-dubbeltzinnig, in de polis opgesomd. In uw buurt woont een ASLK-agent.

Hij legt u gaarne uit hoe u bij de ASLK uw kostbare bezit, afdoende en toch goedkoop, kunt verzekeren.

ASLK

Brandverzekeringen voor een lage prijs

PARTNER

Verzekeringsonderneming toegelaten onder codenummer 0394

Kalender

21 januari 1983

Vlaams-Nederlands Milieu-overleg om 11u, te Antwerpen, Keizerstraat 8.

27 - 29 januari 1983

Seminarie "Law of the Sea - Environmental Issues" te Brussel. Inl. EEB, Vautierstraat 29, 1040 Brussel, tel. 02/647.01.99.

4 - 8 april 1983

European Heritage Landscapes Conference 1983 in Engeland. Inl. Peter Townsend, Losehill Hall, Castleton, Derbyshire S30 2WB, U.K.

7 - 8 april 1983

Planologische Diskussiedagen te Amsterdam. Inl. Stichting Planologische Diskussiedagen, Stevinweg 1-536, 2668 CN Delft, Nederland.

10 - 17 april 1983

Symposium "Environmental Impact Assessment" in Kreta. Inl. PADC, Department of Geography, Sandra Rolston, University of Aberdeen, AB9 2UF, Scotland, U.K.

26 september -
3 oktober 1983

Tweede Milieufilmfestival te Rotterdam. Thema : "Man and Water". Inl. Biennale Européenne du Film sur L'environnement, rue de Varenne 55, 75341 Paris-Cedex 7, France.

Aankondigingen van milieumanifestaties zoals debatten, opendeurdagen, kursussen, stages, tentoonstellingen, enz. kunnen voor eventuele opname in onze kalender opgestuurd worden naar het sekretariaat van BBL.

"Milieurama" is het maandelijks tijdschrift van de Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen vzw
2de jaargang, nr. 12 december 1982
Verantwoordelijke uitgever : R. Dirks
Aarlenstraat 25 - 1040 Brussel -
Tel. 02/230.94.10.

HUN LEEFMILIEU UW ZORG

